49՝՝ ՏԱՐԻ Փիր 1590 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 28 ՕԳՈՍՏՈՍ – 10 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1906 21 Րէճէպ 1324 – 28 ԱՂԸՍԹՈՍ 1322

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԻՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԹՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պաղչ Ալի Հասանէֆի, 38
Թմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԳԻՏԵՐՔ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزیته در
صاحب امتیازی: ارمانسن فریم
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 գր.	50 գր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամէ համար տողը 5 գրուշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՔԱՐՈԶ

ԴՐԱՄԱՏԵԱՐՑ ԴԷՄ ԲՈՂՈՔ

Որքան հեշտ է ըսել թէ վաճառականութիւնը սիրող ժողովուրդ մըն ենք մենք և թէ մեր կիրառութեան մէջ ուրիշ ազգերէ ետ չենք մնացած։

Թէ որ անցեալին մէջ այս կարգի յայտնութիւններ ըրած են ուրիշներ՝ փաղաքշական սխալ մըն է որ գործած են, քաջալերական գովեստ մը զոր կրնանք տալ մեր պատանի սերունդին բայց ոչ հասուն առեւտրականին։

Իրա՛ւ է որ հարուստ վաճառականներ ունինք, որոնց վաճառատան հսկայ մթերքը հիացուցմ կ'առնէ չատերուն, անոնց ներածեալ գրաւիչ ու գեղեցիկ ապրանքները կը դիմեն մեզ, աւելի եւս նիարցնելու համար մեր արդէն վախ քսակը, իրա՛ւ է որ մեր արտածող վաճառականները երկրին զօրաւոր ջիղերը կը հանդիսանան իրենց բեղուն գործառնութիւններով, սակայն թոյլ տուէք որ մեր այս երկու դասակարգի վաճառականներն ալ միջնորդներու նմանցնեմ լոկ, կամ ճշմարիտ վաճառականին ուղղակի կամ անուղղակի գործակատարները նկատեմ։

Թէ ինչո՞ւ։

Ամէն ոք գիտէ թէ գործուած ապրանքի մը նախնական նիւթին արժէքը հազիւ % 20 կը բռնէ, արտածողին չանն ալ միասին սեպելով, ներածող վաճառականին չանը % 20ը չանցնելով կ'իջնայ երբեմն մինչեւ 5ի, տեսակին համեմատ, որ ըսել է թէ % 10 չան մը միայն ապահոված կ'ըլլայ այս վերջինը, իր անձնական աշխատութիւնն ու դրամագլխի մասնակցութիւնն ալ մէջը հաշուելով։

Արդ՝ դիւրին է ըմբռնել թէ արտածող, ներածող և պատրաստող վաճառականները չանակցական անուղղակի ընկերութիւն մը կազմած են բնական բերմամբ. ամէնն ալ կը գործեն և թերեւս առաջինը երկրորդէն և ասիկա վերջինէն շատ աւելի կ'աշխատի ու կը յոգնի, սակայն երբ կարդը կուգայ ձեռք բերուած չանու բաշխումին՝ ապշեցուցիչ եղանակ մը կը գործադրուի հոն, ձուկին իրանը կ'առնէ վերջինը, անոր պոչն ու գլուխը միայն ընծայելով առաջիներուն, որոնք կամայ ակամայ տիպուած են անով գոհանալ և խնդալ բաղդին վրայ որ վաճառականութեան քմահաճ ղեկավարը. նկատուած է առհասարակ։

Նախնական նիւթերու արժէքները միշտ անհամեմատ կերպով կը տարբերին իրարմէ, օրինակի համար,

Երկաթեղէնները՝ մկրատ, զմելի, մահճակալ եւն.	% 5
Ապակեղէնները՝ հայելի, դաւաթ, չիչ եւն. հազիւ	% 5
Կաւեղէնները՝ աղիւս, կղմինար եւն. նոյնպէս,	% 5
Բրդեղէն	% 20
Բամբակեղէն	% 20

Հասարակ մտաղով ժամացոյցի պէս առարկաները գրեթէ ոչինչ։ Փայտեղէնները նոյնպէս և այլն։ Ասոնք նկատի առնելէ յետոյ թէ որ ցուցակ մը պատրաստել հարկ ըլլար, հաւանաբար հետեւեալը պիտի գար երեւան.

Արժէք նախնական նիւթի	% 10
Աշխատակցութիւն արտածողի	% 5
» ներածողի	% 10
Իրաւունք հանձարեղ պատրաստողին	% 75
Վճարեալ սպառողին կողմէ	100

Թէ որ վերջինին պատրաստելու, փոխադրութեան և այլ ծախքերը խորհուէք՝ միթէ առաջիններն ալ այդ տեսակէտով ծախքերու ենթակայ չէն արդէ։

Արտածող վաճառականներուն խօսք չունիմ. անոնց քիչ չատ դրամագլուխ մը ունենալու և այդ ճիւղին յատկացնելու պարտաւոր են. բանիբուն արտադրողները կանխիկ դրամով միայն կրնան ծախել հաւաքողին։

Ներածող վաճառական անոնք պիտի ըլլայն, որոնք դրամագլուխ չունենալով անուղղակի կերպով պիտի ծառայէին գործարանատիրոջ, ասոր ապրանքը ապառիկ գնելով կամ երկար պայմանաժամի կապելով ծախէին սպառողներուն, երբ գոհ պիտի ըլլային % 10 հասոյթով։

Բայց ահա տեսէք թէ ինչ եղած է առեւտր. հրապարակը։ Ինչպէս հոս և չատ տեղեր, ներածող վաճառականներ կան որոնք անագին դրամագլուխ մը կը գործածեն այս նպատակով. գործարանատէրներն ալ իրենց կարգին խստացուցած են պայմանները. % 10 միայն չան ձգելով հանդերձ կանխիկ կը պահանջեն կամ խիստ կարճ պայմանաժամ մը կուտան, այնպէս որ գործէ հակցող բայց դրամագլխէ զուրկ վաճառականներ անգործութեան դատապարտուած են իսպառ, և եթէ մերթ ընդ մերթ ա՛նոնցմէ այս կամ այն աշխոյժ ու յանդուգն անհատը համարձակի և յաջողի ձեռնարկ մը ընել առեւտրական՝ ձախող վիճակներու կ'ենթարկուի և հուսկ ապա խոյս կուտայ ապարէզէն վնասելով քիչ չատ ուրիշներու ալ։

Պարզենք ըսածնիս։

Ո՛ւրեմ մէկը ծախելու համար երբ ապրանք գնել ուզէ՝ հիմա պարտաւոր է կանխիկ վճարել կամ ապահով վիճակի մը հաւատքը ներշնչելով 3 ամսէն վճարելի փոխ-գրով մը կարգադրել։ Առնուած ապրանքը յաճախ 3 ամսէն չի ծախուիր, մինչդեռ տոմակը, Դամոկլէսի սուրին պէս, օրէ օր կը ճնշէ պարտականը՝ ստիպելով զայն ձեռքէ հանելու եղանակով ծախել ունեցած ապրանքը, նուազ չանով, առանց չանու ուշնչաբանութիւններ են գրեթէ, չոգենաւին մէկ ծայրը կը շնթրկին կը մեռան անասունի նման։

Երկու ժամի չափ տեւեց այս մտերմական խօսակցութիւնը որմէ ետք երկու ծովահէնները մինչեւ չոգենաւին սանդուխները ուղեկցեցան Ֆրանսացիին, որ եկած մակոյկովը վերադարձաւ, յուզումներու, երազներու, խոկումներու անսպառ մթերքով։

Ճօն Վակ՝աչքովը բաւական ժամանակ Բօլ Տէրվէլի հետեւելէ ետք, յաղթական ձեւով ձեռուընները չփելով,

—Զեր այս անարժան ծառան, այսչափ մինակ կրնայ յաղդցնել Տիար Նաթի Բարքէլ, ըսաւ, մեռացածը կատարեցն ալ ձեզ կը մեռայ անչուշտ։

—Արդէն միշտ այսպէս եղած է, պատասխանեց այս վերջինը, որը դուք բերած էք, խոնարարութիւնն ալ ես ըրած եմ։

—Եթէ չեմ սխալիր, գործը հարիւրին հարիւր ապահովուած է, անգամ մը բեռները հոս փոխադրել տայինք, ետքը մեռացածը կատարել շատ դիւրին էր։

—Զգուշութիւնն ալ ձեռքէ պէտք չէ ձգել սակայն։

Ծովասպատակները այսպէս երբ իրենց ապագայ ծրագիրը կը կազմէին Այս ճիւղին մէջ յարատեւող երեք սերունդի արտադրութիւնը հազիւ հասած է կէս միլիոնի հարստութեան և այս բաղդաւորներն ալ մեր մէջ մէկ ձեռքի վրայ կը համրուին, որոնք մեր առեւտրական ջղերն են. ոսկեզօծ, բայց դեռ ձոյլ ոսկի վաճառականները։

Մեր վաճառականները այս բացատրած եղանակով բաւական հարստութիւն դիզելէ յետոյ կամ բոլորովին կործէ քաշուելով հասուռ (rentier) կ'ըլլան, ծուլութեան և շուայտ կեանքի առաջնորդելով իրենց ապագայ սերունդը որուն երկրորդ կամ երրորդ պարոը ազամային ակլոզ վիճակին հասած՝ իր նախորդներուն վայելած ճոխութեան պատմութիւնով ու անէքթոտներով կը զուարճանէ իր նմանները չորաբեկ հացին կարօտ մնացած, և կամ յոգնած կեանքին իբր վարձատրութիւն սեղանաւորական ճիւղ մը կը յօրինեն իրենց, մաշած մարքին ու սպառած սրտին լոկ ժամանցի զբաղում մը հայթայթելով, ուր իրաւ է որ դարձեալ դրամ կը վատնուի, բայց աւելի դրամագլուխն է որ կը գործէ հոն քան մարդը։

Առեւտրական կեանքի չեղումներն են ասոնք, որոնք այս կամ այն պատճառներով փճացման կ'ենթարկեն ժառանգուած հարստութիւնը, որուն գոյացման համար հոգի տուած են նախնիք։

Արտադրելու և կերտելու ընդունակ ունեցող վաճառականութեան ճիւղին և անոր պարարտ հասոյթին ներքոյն ընելու միջոցիս պէտք է յիշեմ Հայոց մը կողմէ Երիզայի մէջ հաստատուած լուցկիի գործարանը որու տիպիկներուն վրայ հայ տառերով, նոյնպէս Օսմանեան ճկուն և տարածուն գիրերով նախշուած սիրունիկ անունը տարածուեցաւ բոլոր ասիական Թուրքիոյ մէջ։ Ինչպէս նաև գուլպայի, ֆանէլի գործարանը որ Պոլսոյ մէջ Շիլլի հաստատուեցաւ հայ առեւտրականներու միջոցաւ։ Այս երկու գործարաններն ալ փակուեցան ու անհետացան բոլորովին։

Սակայն այս երկրորդակ ճախող նիզակները պէտք չէ որ վհատութիւն ազդեն դրամատէր հարուստներուն, այդ կարգի ձեռնարկութեանց վրայ չի խորհելու ատաքան, այն պատճառաւ որ անոնք գլխաւոր գործաւորի չգոյութենէն միայն դատապարտուեցան այդ ճակատագրին, երկուքին ալ արհեստագէտ վարպետը պակսեցաւ, մեքենայի լեզուէն հասկցող և արուեստին իրապէս հմուտ մարդ չգտնուեցաւ։

Ընդհանրական Պրուսա հաստատուած մեսաքսի գործարանը կարեւոր գործառնութիւններ կը կատարէ. ոչ ոք կ'անգիտէ աղիւսի գործարաններու նիւթական յաջողութիւնը, արհեստական ու գիտական թերի կողմեր ունենալով հանդերձ. Քէսի գործարանին արտադրութեան անգոհացուցիչ պատճառն ալ չի կրնար խափանել անոր շարունակութիւնը։

Եթէ մեքենայի լեզուէն հասկցող ճարտարագէտներ ունենային՝ խասան, ամերիքանը, սավաւպուրը և ասոնց պէս անգոյն ու կարեւոր տարազագործութիւնները պիտի արտադրէին մեր հարուստ վաճառականները։ Այսպէս մեքենագիտութիւնը, ապրանք մը ներկելու արուեստը, անոր բնական վիճակը կերպարանափոխելու արհեստը, մէկ խօսքով ճարտարագործութեան գրեթէ բոլոր ճիւղերը անսպառ գանձեր կը պարունակեն իրենց մէջ, և մենք ոչ ոք խորհած է ուսումնասիրել և կիրարկել զանոնք ժողովրդեան օգտին, երկրին առեւտրական զարգացման և մայր-հայրենիքին՝ Օսմ. ընդարձակածաւալ աշխարհին փառքին համար։

Մինչեւ այսօր մեր ուսանողները Եւրոպայէն մէյմէկ սիլէնոր գլխարկ կը բերէին բժիշկի հովերով փքացած և անով կը յաջողէին հարուստ աղջկան մը դրամօժիտին տակ սքօղելի ու թոյլ կեանք մը ձեռք բերել անչուք ու անօգուտ։

Ասպետ Ջունդ առեւտրական ճարտարարուեստները քաջալերելու մտօք է որ թեղած է իր կապը, տեսնենք մինչեւ ո՞ր ատիճան օգտակար պիտի ըլլան անոր սաները, այս տեսակէտով։

Միւս կողմէ դրամատէր վաճառականները, եթէ հաճին, շատ դիւրաւ կրնան սորվիլ կամ սորվեցնել ճարտարագործական այս կամ այն ճիւղը, անկախ կերպով հաստատելու համար նախընտրուած գործարանը, որ գործարանատիրոջ հարստութիւնը բազմապատկելու, անոր չորքը բարիք սփռելու սահմանուած է։

Արդարեւ ծիծաղելի չպիտի՞ գրտնէիք երբ առաջ ցորեն ունենայինք ուզայն ալիւրի կամ հացի փոխարկելու կերպին անգիտակ ու անհոգ ըլլալով 10 օխա ցորեն տայինք մէկ օխա հաց առնալու համար։

Բամպակի, բուրդի, մորթի, կաշիի և ամենազան նիւթերու նախնական տարերքը ունինք մենք, բնութիւնը օժտած է մեր երկիրն անոնցմով չաւյլորեն և սակայն զանոնք գործածելի վիճակին մէջ դնելու ճարտարութիւնը կը պակսի մեզի և անհոգ կերպով մեզի դէմ տար և աւելի հատուցանելու մէջ չենք խղճանարիր ու %5., 10 բեռնակրական չանով գոհ կ'ըլլանք առանց բնաւ մտածելու թէ մենք ալ պիտի կրնայինք %70-75 չանիլ, քանի որ հարկաւոր դրամագլուխ ունինք, պայմանաւ որ քիչ մը խելք և ճարտարութիւն կցենք կամ խառնենք այդ դեղին մետաղին և գիտանք գործածել զայն արժանապէս։

ՅԱԿՈԲ ԲԱԴԻԱՏՈՒՆԻ
Հիմնադիր-Տնօրէն
Առեւտր. և լեզուագ. վարժարանաց

ՊՐՈՒՍԱ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Քիչ մը կը որ չը գիտնայ թէ Պրուսա համանուն կուսակալութեան կամ ուրիշ անուամբ Խուսաւէնտիկեարի մայրաքաղաքն է։

Պրուսան Բէշիլ կամ Ուլիմբեան լեռանց ստորոտը արեւելեան երկայնութեան 26° 40′, և հիւսիսային լայնութեան 40°, 3′ աստիճանին վրայ կը գտնուի։ Մուսանիանէն հեռաւորութիւնն է 35 քիլոմէթր իսկ ծովուն մակերեսէն բարձրութիւնն է 180 մէթր։ Ուլիմպական լեռներէն հոսող ջուրերուն ընթացքին ծառայող երեք գետակներուն շնորհիւ իրարմէ անջատուած երեք բլրակներու վրայ կառուցուած գեղատեսիլ քաղաք մըն է։ Բուն քաղաքին երկայնութիւնն է հինգ՝ իսկ լայնութիւնը մէկ քառակուսի քիլոմէթր։ Ունի գեղեցիկ և կանոնաւոր մարգագեղեցիներ, ընդարձակ արօտավայրեր, բարեբեր դաշտեր, ոստափիտ անտառներ, ամէն տեսակ պտղատու ծառեր պարունակող գեղեցիկ պարտէզներ, որոնք մեծ մասամբ Նիլոփէր գետին ընթացքին վրայ կը գտնուին։ Վերջապէս Պրուսա կը գտնուի այն դաշտին ճիշտ դէմ դիմաց, որ աշխարհի է՛ն գեղեցիկ տեսարանը ունի։

Քաղաքին ետեւի կողմը գոց-կապոյտ անտառներէն կազմուած ընդարձակ տարածութեան մը վրայ կը բարձրանան Ուլիմպեան լեռները որուն գագաթները երկնքի ամպերուն բարեւ կուտան և կապոյտին դէմ կը ժպտին։

Պրուսա Քրիստոսէ 100 տարի առաջ չինուած է։ Այն փողոցը որ հին քաղաքին տեղը կը գտնուի, Հիսար անունը առած է և այսօր Պրուսայի է՛ն գեղեցիկ փողոցներէն մին է։

Պրուսայի տաք ջուրերը, առողջարար օդը, գեղեցիկ դիրքը, հին Հռոմայեցիներուն ուշադրութիւնը գրաւած ըլլալով, Փիլիպա ըսուած տեղը մասնաւոր շէնքեր կառուցած էին, որոնց այսօր Քափրնա անունը կուտան։

Օսմ. մեծազօր կայսրութեան հիմնադիր յաւերժայիշատակ Սուլթան Օսման Խան ամբողջ Փոքր Ասիան դրաւելէ յետոյ Հիճրէթի 699 թուականին Ադրանոս քաղաքը Օսմ. կայսրութեան միացնելէ վերջ, Պրուսայի վրայ քալելով, Փունար Պաշը ըսուած տեղը պատերազմական կեդրոն ըրած և տասը տարի չարունակ քաղաքը պաշարման տակ առնելէ ետք երբ տեսած է որ քաղաքացիները չեն ուզեր անձնատուր ըլլալ, Պէյ Շեհիր կը վերադառնայ (այն ատենուան Օսմ. կայսրութեան մայրաքաղաքը և հոն պատրաստութիւն տեսնելով պատերազմելու հրաման կուտայ իր զաւկին Սուլթան Օրխանի որ իր քաջագործութեան շնորհիւ արդէն մեծ համբաւ մը շահած էր։

Այնպէս պիտի ձեւացնէք թէ ես ձեզի վարձած եմ Եւրոպա տանելու համար և թէ բացարձակ ապուշներ էք. ձեզի հետս չոգենաւ պիտի տանիմ. հոն ապուշ ապուշ պիտի քնանք. ես ալ ինք պիտի տամ ձեզ և երբ որ հրաման ընեմ այն ատեն պիտի գործածէք։

Ճօն այս հրահանգը առնելէ ետքը գնաց ցեղակիցներէն երեք քաջարի ընկերի հետ բանակցեցաւ ու զանոնք իսկոյն ներկայեց Ֆրանսացիին, որ գոհ մնալով ընտրութենէն, անգամ մը ալ կրկնեց հրահանգները և յանձնարարեց ղգոյշ կենալ։

Հետեւեալ օրը չորս ընկերներ Նօեմի նաւաստիներուն ալ աջակցութեամբ սկսան չոգենաւ փոխադրել փղոսկրները, Ֆրանսացին ինք իր հակոզութեան տակ փոխադրեց ոսկի աւազին պարկերը, զորս երկաթեայ դրամարկղի մը մէջ պահեց չոգենաւին մէջ։

Հիմա նաւաստիներուն ամէնքն ալ զբաղած էին չոգենաւին մէջ. չորս ընկերները մէկ կողմ երկնցած ապուշի դերը կը կատարէին, իսկ Ճօն Վակ ու Նաթի Բարքէլ սրանը առանձնացած՝ Ֆրանսացի Բօլ Տէրվէլի հետ նորէն ուիսքի կը ճնչէին։ Հեռուէն նաւակ մը երեւցաւ, ուր հինգ վեց ոչնչաբանութիւններ են գրեթէ, չոգենաւին մէկ ծայրը կը շնթրկին կը մեռան անասունի նման։

Երկու ժամի չափ տեւեց այս մտերմական խօսակցութիւնը որմէ ետք երկու ծովահէնները մինչեւ չոգենաւին սանդուխները ուղեկցեցան Ֆրանսացիին, որ եկած մակոյկովը վերադարձաւ, յուզումներու, երազներու, խոկումներու անսպառ մթերքով։

Ճօն Վակ՝աչքովը բաւական ժամանակ Բօլ Տէրվէլի հետեւելէ ետք, յաղթական ձեւով ձեռուընները չփելով,

—Զեր այս անարժան ծառան, այսչափ մինակ կրնայ յաղդցնել Տիար Նաթի Բարքէլ, ըսաւ, մեռացածը կատարեցն ալ ձեզ կը մեռայ անչուշտ։

—Արդէն միշտ այսպէս եղած է, պատասխանեց այս վերջինը, որը դուք բերած էք, խոնարարութիւնն ալ ես ըրած եմ։

—Եթէ չեմ սխալիր, գործը հարիւրին հարիւր ապահովուած է, անգամ մը բեռները հոս փոխադրել տայինք, ետքը մեռացածը կատարել շատ դիւրին էր։

—Զգուշութիւնն ալ ձեռքէ պէտք չէ ձգել սակայն։

Ծովասպատակները այսպէս երբ իրենց ապագայ ծրագիրը կը կազմէին Բօլ Տէրվիլ՝ արդէն իսկ հասած էր ուղեւորներուն մօտ, որոնք անհամբեր զինքը պաշարելով,

—Ինչ լուր, ինչ լուր, հարցուցին։

—Ինչ որ ենթադրած էիք, ճշմարիտ է, ըսաւ, իրենք ձեր թշնամի աւազակներն են ու չոգենաւն ալ Միս Էլեն զլսսանաւն է, սա փոփոխութեամբ որ հիմա Ճօն Վակ Մայքլ, Նաթի Բարքէլ՝ Պէնճամէն և Միս Էլէն չոգենաւն ալ Նօեմ անունը առած են։

—Ինչ պիտի ընենք հիմա ուրեմն։

—Զգոյշ պիտի կենանք, դուք ընաւ պիտի չերեւաք, ձեր գոյութիւնը բոլորովին պիտի ծածկէք, ես ամէն բան կարգի կը մտցնեմ։

Բօլ Տէրվէլ սուտ չէր խօսած, ճշմարտապէս ունէր փղոսկրի և ոսկիի աւազի բեռներ, ինչ որ սուտ էր հետը բերած չորս ընկերն էր. ուստի ամենապէս ուղեւորներուն թարգմանութիւն ընող ընկերը կանչելով,

—Ծառայութեանդ պէտք ունիմ, Ճօն, ըսաւ, գիտեմ որ ուշիմ ու աչք բաց ես, քու սիրելիներուդ թշնամիներէն վրէժ պիտի լուծենք և ասոր համար քեզմէ զատ երեք հատ ալ անձնուէր ընկերներու պէտք ունիմ։

—Պատրաստ են, պատասխանեց Ճօն մինակ ըսէք թէ ի՞նչ պիտի ընենք։

—Այնպէս պիտի ձեւացնէք թէ ես ձեզի վարձած եմ Եւրոպա տանելու համար և թէ բացարձակ ապուշներ էք. ձեզի հետս չոգենաւ պիտի տանիմ. հոն ապուշ ապուշ պիտի քնանք. ես ալ ինք պիտի տամ ձեզ և երբ որ հրաման ընեմ այն ատեն պիտի գործածէք։

Ճօն այս հրահանգը առնելէ ետքը գնաց ցեղակիցներէն երեք քաջարի ընկերի հետ բանակցեցաւ ու զանոնք իսկոյն ներկայեց Ֆրանսացիին, որ գոհ մնալով ընտրութենէն, անգամ մը ալ կրկնեց հրահանգները և յանձնարարեց ղգոյշ կենալ։

Հետեւեալ օրը չորս ընկերներ Նօեմի նաւաստիներուն ալ աջակցութեամբ սկսան չոգենաւ փոխադրել փղոսկրները, Ֆրանսացին ինք իր հակոզութեան տակ փոխադրեց ոսկի աւազին պարկերը, զորս երկաթեայ դրամարկղի մը մէջ պահեց չոգենաւին մէջ։

Հիմա նաւաստիներուն ամէնքն ալ զբաղած էին չոգենաւին մէջ. չորս ընկերները մէկ կողմ երկնցած ապուշի դերը կը կատարէին, իսկ Ճօն Վակ ու Նաթի Բարքէլ սրանը առանձնացած՝ Ֆրանսացի Բօլ Տէրվէլի հետ նորէն ուիսքի կը ճնչէին։ Հեռուէն նաւակ մը երեւցաւ, ուր հինգ վեց ընկեր նստած՝ դէպի չոգենաւ կուգային. ո՛չ ոք ուշադրութիւն ընծայեց անոնց նաւաստիներէն, մինակ ընկերներէն մէկ քանի գաղտագողի նշաններ տուաւ նաւակին որ ուղղակի չոգենաւին առջեւ կանգ առաւ և հինգ ընկերները ճնապարանքով դէպի վեր մագլցեցին։ Աւելորդ է ըսել թէ այս ծպտուած ընկերները մեր ուղեւորներն էին։ Ճօն կանխաւ ամէնքն ալ դէպի սրահ առաջնորդեց։ Միլիոնատէրը, Սըր Ճէյմս Կուպի ու Ղրիղօրի Շորթ իրենց վեցհարուածեանները բռնած, նոյնպէս չորս զինուած ընկերներուն հետ դէպի սրահ խուժեցին։

Երկու ծովասպատակները անակնկալի եկած երբ չարժում մը ընել կը պատրաստուէին,

—Անօգուտ է, գոչեց Սըր Ճէյմս Կուպի, ծուղակը ընկած էք, դուք երկուք էք, իսկ մենք ութը. ճար չկայ. հանդարտ նստէք եթէ ոչ հիմա մեր վեց հարուածեաններով կը ջախջախենք ձեր գանկերը։

Երկու սրիկաներն ալ քարացած մնացած էին այս անարկու սպառնալիքին առջեւ։

Սըր Ճէյմս Կուպի միշտ ատրճանակը ձեռքը,

—Եթէ չէք ուզեր չան պէս սատկիլ. հանդարտ կեցէք ըսաւ, ձեր առաջին չարժումին՝ կրակը պատրաստ է ութ ձեռքէ։

(Շարունակելի)

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ

ՀՈՎԱՆՈՑԻ ՄԸ ՍԻՐՈՑՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԻԳ.

Բօլ Տէրվէլ երկու ծովասպատակներուն հետ Նօեմ չոգենաւին չահեկան մասերը աչքէ անցընելով համոզուեցաւ անոր Միս Էլեն զբօսանաւը ըլլալուն։ Նաւապետ Ճօն Վակ կամ նոր անունովը կոչելով Մայքլ՝ միամիտ մէկը կարծելով Ֆրանսացին՝ կ'ուզէր զայն խօսեցնել, ուստի Ուիսքիի չիչ մը բերելով,

—Հիմա պէտք է մեր այս բարեկամութեան նախերգանքը տօնենք, ըսաւ, քանի որ ա՛լ ասկէ ետքը անբաժան մտերիմներ պիտի մնանք։

—Ճամբորդութեան մէջ հիմնուած բարեկամութիւնը միշտ տեւական ու անկեղծ կ'ըլլայ, յարեց Ֆրանսացին, և կը մաղթեմ որ մեր առաջիկայ ուղեկցութիւնը սերտ միութիւն մը հաստատէ մեր միջեւ։

Բաժակները պարպուեցան մէկ, երկու, երեք, Ֆրանսացին թէեւ վարժ ոգելիցի, սակայն ծովասպատակները խաբելու համար կեղծ զուարթութիւն մը առնելով սկսաւ չաղակրատել, միշտ այնպէս մը զգացնելով թէ մեծ հարստութիւն կայ բեռներուն մէջ, զոր կը փափաքի ապահով միջոցով մը փոխադրել Եւրոպա։

—Փղոսկրներուն համար հոգ չունիմ այնչափ, ըսաւ, ո՛րչափ ոսկիի փոշիներուս, զորս չեմ գիտեր ո՞ւր դնելով ապահոված կ'ըլլամ չոգենաւին մէջ։

—Ապահովութեան վրայ մի՛ խորհիք, գոչեց Մայքլ նոր գաւաթ մըն ալ Ուիսքի լցնելով, չոգենաւը ամբողջ ձեր տրամադրութեան տակ է. մեծ դրամարկղեր ունինք անկիրելի ու անխորտակելի տեսակէն, անոնք բաւական են ձեր ոսկիի փոշիները պահպանելու։

—Ես ալ համոզուած եմ ասոր, յարեց Ֆրանսացին, և մէկ երկու օրէն ամբողջ բեռներս պիտի փոխադրեմ. դուք շատուոր չէք երեւնար չոգենաւին մէջ, ես ալ նոյնպէս առանձին եմ, չորս հատ ընկեր ունիմ հետս, բայց անոնք Բօլ Տէրվիլ՝ արդէն իսկ հասած էր ուղեւորներուն մօտ, որոնք անհամբեր զինքը պաշարելով,

—Ինչ լուր, ինչ լուր, հարցուցին։

—Ինչ որ ենթադրած էիք, ճշմարիտ է, ըսաւ, իրենք ձեր թշնամի աւազակներն են ու չոգենաւն ալ Միս Էլեն զբօսանաւն է, սա փոփոխութեամբ որ հիմա Ճօն Վակ Մայքլ, Նաթի Բարքէլ՝ Պէնճամէն և Միս Էլէն չոգենաւն ալ Նօեմ անունը առած են։

—Ինչ պիտի ընենք հիմա ուրեմն։

—Զգոյշ պիտի կենանք, դուք ընաւ պիտի չերեւաք, ձեր գոյութիւնը բոլորովին պիտի ծածկէք, ես ամէն բան կարգի կը մտցնեմ։

Բօլ Տէրվէլ սուտ չէր խօսած, ճշմարտապէս ունէր փղոսկրի և ոսկիի աւազի բեռներ, ինչ որ սուտ էր հետը բերած չորս ընկերն էր. ուստի ամենապէս ուղեւորներուն թարգմանութիւն ընող ընկերը կանչելով,

—Ծառայութեանդ պէտք ունիմ, Ճօն, ըսաւ, գիտեմ որ ուշիմ ու աչք բաց ես, քու սիրելիներուդ թշնամիներէն վրէժ պիտի լուծենք և ասոր համար քեզմէ զատ երեք հատ ալ անձնուէր ընկերներու պէտք ունիմ։

—Պատրաստ են, պատասխանեց Ճօն մինակ ըսէք թէ ի՞նչ պիտի ընենք։

—Այնպէս պիտի ձեւացնէք թէ ես ձեզի վարձած եմ Եւրոպա տանելու համար և թէ բացարձակ ապուշներ էք. ձեզի հետս չոգենաւ պիտի տանիմ. հոն ապուշ ապուշ պիտի քնանք. ես ալ ինք պիտի տամ ձեզ և երբ որ հրաման ընեմ այն ատեն պիտի գործածէք։

Ճօն այս հրահանգը առնելէ ետքը գնաց ցեղակիցներէն երեք քաջարի ընկերի հետ բանակցեցաւ ու զանոնք իսկոյն ներկայեց Ֆրանսացիին, որ գոհ մնալով ընտրութենէն, անգամ մը ալ կրկնեց հրահանգները և յանձնարարեց ղգոյշ կենալ։

Հետեւեալ օրը չորս ընկերներ Նօեմի նաւաստիներուն ալ աջակցութեամբ սկսան չոգենաւ փոխադրել փղոսկրները, Ֆրանսացին ինք իր հակոզութեան տակ փոխադրեց ոսկի աւազին պարկերը, զորս երկաթեայ դրամարկղի մը մէջ պահեց չոգենաւին մէջ։

Հիմա նաւաստիներուն ամէնքն ալ զբաղած էին չոգենաւին մէջ. չորս ընկերները մէկ կողմ երկնցած ապուշի դերը կը կատարէին, իսկ Ճօն Վակ ու Նաթի Բարքէլ սրանը առանձնացած՝ Ֆրանսացի Բօլ Տէրվէլի հետ նորէն ուիսքի կը ճնչէին։ Հեռուէն նաւակ մը երեւցաւ, ուր հինգ վեց ընկեր նստած՝ դէպի չոգենաւ կուգային. ո՛չ ոք ուշադրութիւն ընծայեց անոնց նաւաստիներէն, մինակ ընկերներէն մէկ քանի գաղտագողի նշաններ տուաւ նաւակին որ ուղղակի չոգենաւին առջեւ կանգ առաւ և հինգ ընկերները ճնապարանքով դէպի վեր մագլցեցին։ Աւելորդ է ըսել թէ այս ծպտուած ընկերները մեր ուղեւորներն էին։ Ճօն կանխաւ ամէնքն ալ դէպի սրահ առաջնորդեց։ Միլիոնատէրը, Սըր Ճէյմս Կուպի ու Ղրիղօրի Շորթ իրենց վեցհարուածեանները բռնած, նոյնպէս չորս զինուած ընկերներուն հետ դէպի սրահ խուժեցին։

Երկու ծովասպատակները անակնկալի եկած երբ չարժում մը ընել կը պատրաստուէին,

—Անօգուտ է, գոչեց Սըր Ճէյմս Կուպի, ծուղակը ընկած էք, դուք երկուք էք, իսկ մենք ութը. ճար չկայ. հանդարտ նստէք եթէ ոչ հիմա մեր վեց հարուածեաններով կը ջախջախենք ձեր գանկերը։

Երկու սրիկաներն ալ քարացած մնացած էին այս անարկու սպառնալիքին առջեւ։

Սըր Ճէյմս Կուպի միշտ ատրճանակը ձեռքը,

—Եթէ չէք ուզեր չան պէս սատկիլ. հանդարտ կեցէք ըսաւ, ձեր առաջին չարժումին՝ կրակը պատրաստ է ութ ձեռքէ։

(Շարունակելի)

Շարունակական պատերազմներէ յետոյ, վերջապէս 729 թուականին քաղաքը բոլորովին կը գրաւուի Օսմ. քաջագոր վեհապետին Սուլթան Օրխանի կողմէ։

Պրուսայի գրաւումէն յետոյ Օսմանցի Վեհապետը իր գահը հոն հաստատեց ուր մնաց մինչեւ Քրիստոսի 1405 թուականը, երբ Եմիրնէ եղաւ մայրաքաղաք և յետոյ Պոլիս՝ երբ Օսմ. Կայսրութեան 12րդ Վեհապետ Ֆաթիհ Սուլթան Մէհմէտ Կ. Պոլիսը գրաւեց։

Պրուսա մայրաքաղաք ըլլալէն յետոյ շատ մը մեծամեծ շէնքերով ու մզկիթներով զարդարուած է որոնց մեծագոյն մասը մինչեւ ցայսօր կանգուն կը մնան, իբր խօսուն վկաներ Օսմ. ճարտարապետութեան։ Ինչպէս կը հաւատան, ամէն տարի Պրուսա այցելող Եւրոպացի հնագէտները կ'ըսեն թէ այդ շէնքերը տակաւին դարերու ամբողջական շրջաններուն մէջ կանգուն մնալու կարող տոկուն և հաստատուն հիմերու վրայ կառուցուած են։

Վերը ըսինք թէ Պրուսա Բէշիլի ստորոտը 3 բլրակներու վրայ կառուցուած է, ասոնցմէ առաջինը՝ որ Ալթը Փարմաք ըսուած վայրին կ'երկարի մինչեւ Քայա Պաշը, իր վրայ կը կրէ գեղեցիկ փողոցներ և բարձրադիր ու գեղակերտ շէնքեր։ Մէջ տեղի բլրակին վրայ կը գտնուի Հիսար Մահալլէսի ըսուած փողոցը որ քաղաքին ճիշդ կեդրոնը կը գրաւէ։ Իսկ արեւմտեան բլրակին վրայ կը գտնուի տեղւոյն կառավարական պարտէզը, Ուլու Ճամին, Թատրոնը, շերմաբուծական վարժարանը, մեծ շուկան, Իտտիյէ վարժարանը, Թաղապետական պաշտօնատունը և պարտէզը, Եէշիլ Թիւրպէն, և Եէշիլ մզկիթը։ Քաղաքին արեւելեան ծայրը բարձրադիր վայրի մը վրայ կառուցուած է զինուորական երկրորդական վարժարանը որուն ետեւի կողմէն ծայր կուսան գեղեցիկ և պտղաստու պարտէզներու, այգեստաններու, անդաստաններուն, մարգերու անծայրածիր շարքերը, բնական այնպարհին հրաշակերտները բռնելու ատենան զմայլելի բնականութիւնով մը ընդելուզուած։ Պարտէզներու և ագարներու կանանոցական գեղակերտումին մէջ Եըլտըրըմի մզկիթը կը բարձրանայ որուն ի տես դրած հիասքանչ տեսարանը կարելի չէ բերնով պատմել, գրիչով պատկերացնել։

Պրուսայի մէջ կը գտնուին գրեթէ բոլոր առեւտրական և սեղանաւորական մեծ առներուն մասնաճիւղերը։ Բնակչաց թիւն է 85 հազար։ Քաղաքին մէջ կան 165 մզկիթ, 27 մէտրէսէ, 36 թէքէք, 6 եկեղեցի, 15 պանդոկ, 49 խան, 26 բաղնիք, 37 խաղասորդարան, 52 մանարան, 28 աղօրիք, 100 փուռ, 3 հիւանդանոց և թաղապետական պարտէզ մը։ Ասկէ զատ կայ նաև Երկրագործական և Արհեստից վարժարաններ, Վարժապետանոց մը, և պաշտօնական ու մասնաւոր Իտտիյէ վարժարաններ։

Եւ այսօր, Պրուսա իբր ճարտարարուեստի կեդրոն, կը բանայ իր կազմակերպած ցուցահանդէսին դռները գեղարուեստասէրին առջեւ, որուն մասնաման նկարագրութիւնը ըրինք արդէն։

ՊԵՏԻԿ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՆԵՐԸ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՄԷՋ.— ԿԱԹՈԼԻԿ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ ԱՊԱԳԱՆ ՖՐԱՆՍԱԳԻ ՄԷՋ.— Բարիզի մէջ կղերամիտներուն համար օրուան ամէնէն հրատապ խնդիրը օթօմպիլներու արշաւը չէ, ոչ ալ պուլվառներու վրայ զուարճութիւնները. բայց այդ չբնականէն դուրս անտարբերութիւնը կատարեալ է Եկեղեցիին ծանօթ խնդրոյն առթիւ, և Բարիզցիք գրեթէ կարեւորութիւն չեն տար Բարիզի Արքեպիսկոպոսարանին մէջ գումարուած Եկեղեցական ժողովին, քանի որ հաստատպէս գիտեն թէ Պատուիրան իր գիտցածէն բնաւ պիտի չշեղի, և յառաջիկայ Դեկտեմբերի օրէնքը պիտի գործադրուի, եթէ ոչ ուժգնութեամբ, գոնէ ամբոխ ձեռքով։ Հաւանաբար հոգի հաւաքուած էին Արքեպիսկոպոսարանին շուրջ Կարնէլ փողոցին մէջ, ուր հետզհետէ կը հաստատին եպիսկոպոսները Ֆրանսական Եկեղեցիին ապագային վրայ խորհրդակցելու համար։ Կարգապահութիւնը չվրդովելու համար չորս պաշտօնական կը բաւէին։ Այս հանդիսատեսները մտքի տարօրինակ տրամադրութեան մէջ էին. անոնցմէ ոմանք կը ծնրադրէին և Աստուծոյ օրհնութիւնը կը խնդրէին երբ եպիսկոպոսները կ'անցնէին իրենց քովէն։ Իսկ գալով Պապին «արքանայարդ եղբայրներ»ուն, ասոնք ալ տագնապային պարզութիւն մը ցոյց կուտային։ Անոնցմէ շատերը ոտքով կ'երթային։ Զօրը եկան մէկ կառքի մէջ։ Լիոնի արքեպիսկոպոս կարտինալ Բուլէ, եւ Մոյի եպիսկոպոս Գերապայծառ Պրիկ միայն չբեղ լանտոներու մէջ բաղուած էին, որոնց ապակիներուն վրայ կը փայլին իրենց եկեղեցական զինանշանները։ Ցանդուգն խմբագիրներ հետեւակ եպիսկոպոսները կը պաշարէին Արքեպիսկոպոսարանին դրան առջեւ, եւ գաղտնապահութիւն երդուընելով անոնց կարծիքը կ'ուզէին առնել ըլլալիքին վրայ, բայց Նոցին Գերապայծառութիւնք կը ժպտէին միայն և կը քալէին։ Երկաթուղիի մը արկածին պատճառաւ ուշ մնացող երկու թեմական առաջնորդներ Արքեպիսկոպոսարանին աւագ դուռը իրենց առջեւ գոց գտան, որովհետեւ դռնապանը հրահանգ ստացած էր այս արմատական միջոցին դիմել՝ չենքէն դուրս պահելու համար տեղեկատուները և ուրիշ անգաղտնապահ անձեր։

Նիստը սկսաւ ժամը տասնէն վերջը, և տեւեց գրեթէ մինչեւ կէս օր։ Եպիսկոպոսներուն ըրածին վրայ տրուած միակ պաշտօնական տեղեկութիւնը սա՛ է թէ անոնք որոշեցին հեռագիր մը ղրկել Պապին, հետեւեալ խօսքերով։— «Սրբազնասուրբ Հա՛յր, Ֆրանսայի կարտինալները, Արքեպիսկոպոսները եւ Եպիսկոպոսները, Ձեր Սրբութեան հաւանութեամբ ի նիստ գումարուած, բոլոր քաղաքացիներուն օրինական իրաւունքի սահմանին մէջ միջոցներ ձեռք առնելու, իրենց երկրին հանրային պաշտամունքը կազմակերպելու տեսութեամբ, կը փութան իրենց խորին երախտագիտութիւնը յայտնել այն լուսամիտ ուղղութեան զոր բարեհաճեցաք տալ իրենց յատուկ կոնդակով։ Ձեր ոտքին առջեւ կը դնենք յարգանքը մեր սրտիական հնազանդութեան, որուն մէջ քաջաբար պիտի յարատեւենք, մեր քահանաներուն և հաւատացեալ հօտին հետ միասին, հակառակ բոլոր փորձութիւններուն և վտանգներուն, որոնցմէ կ'անցնի Ֆրանսայի Կաթոլիկ եկեղեցին։ Կը յուսանք թէ մեր միացեալ ջանքերը, Ձեր հայրական օրհնութենէն նպաստաւորուած, պիտի յանգին հանրային անդորրութեան շահուն և Ֆրանսայի եկեղեցիին ապահովութեան»։

Ասկէց վերջը, եպիսկոպոսները որոշեցին ա՛յն օրագրքը՝ որուն համեմատ խորհրդակցութեան պիտի առնուին զանազան խնդիրները։ Կէս օրէ վերջ վերսկսան իրենց աշխատութեանց, եւ մասնախումբեր ընտրեցին տեղեկագիր տալու համար թէ ի՛նչ պայմաններով կարելի է գործադրել հանրային եւ առանձնական պաշտամունքը, եթէ պաշտամանց ընկերակցութիւններ կամ նոյն օրէնքով մարմիններ չկազմակերպուին, ինչպէս կը տրամադրէ Բաժանման Օրէնքը։ Առ այժմ կանխահաս է գուշակել խորհրդակցութեանց արդիւնքը, որոնք հաւանաբար այսօր (Բ.) պիտի տեւեն։ Սակայն ստոյգ է թէ, ո՛րքան որ վիճաբանութեանց ընթացքին մէջ յայտնուած անհատական կարծիքներու մասին գաղտնիք պիտի պահուի, ամէն բանի վրայ քօղ ձգելու փորձ պիտի չըլլայ այլ եւս։ Ինչ որոշում որ որոնի, Պապին հաղորդուելէ վերջ մամլոյ միջոցաւ պիտի զեկուցուի հասարակութեան։ Այս կերպով Ժողովին արդիւնքը պաշտօնապէս պիտի ծանուցուի այս շաբթուան ընթացքին մէջ։

*** Հինգշաբթի օրուան համագումարէն վերջ, երբ Լիոնի արքեպիսկոպոսին կառքը Էնվալիտի Պուվարին անկիւնը հասաւ, բեռնասայլի մը զարնուեցաւ, որուն սռնակը ջախջախեց կարտինալին կառքին պատուհանը, եւ մտաւ կառքին մէջ։ Արքեպիսկոպոսը ձախ քունքէն թեթեւակի վիրաւորուեցաւ ապակիի կտորուանքներէն։ Իսկոյն ուրիշ կառք մը նստելով գնաց իր բնակարանը։

ԴԱՂԹԱՑԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ.— Ֆրանսական Դաղթային Համաժողովին առջեւ, որ Դշ. օր Մարսիլիոյ մէջ բացուեցաւ, Մ. Շարլ Ռու իր նախագահական ուղերձը կարդալով։ Ֆրանսայի գաղթականութեան արդի մեթոդներուն բաղդատական պատմութիւնը ըրաւ և պատկերացուց Ֆրանսայի գաղթավայրերուն ապագայ կացութիւնը։ Մ. Շարլ Ռու հանրանօթ հեղինակութիւն մըն է գաղթային գործերու վրայ։ Եթէ այս ճառին մէկ մասը կրնայ պարծանք բերել Ֆրանսացիներուն, միւսն ալ պէտք է հաճոյք պատճառէ անոնց, որովհետեւ Մ. Ռու Հնդկաչինու և Արեւմտեան Ափրիկէի կառավարիչներուն՝ Մ. Պոյի և Մ. Ռուսի չափ լաւատես է։ Սակայն համոզիչ չէ գաղթային կառավարիչներուն և վարիչներուն մեծ մասին հետ, որոնք կ'առաջարկեն թէ գաղթային մեծ ու փոքր չարիքներուն գերազոյն դարմանը դրամն է։ Ֆրանսացիները կը յարդարէ աւելցնել գաղթավայրերուն մէջ իրենց յատկացուցած դրամագլուխները, բայց առանց ծայրայեղ չահեր սպասելու։

Մ. Շարլ Ռու քանի մը թելադրութիւններ կ'ընէ, որոնցմէ գլխաւորները ասոնք են թէ Ֆրանսայի մեծագոյն նաւահանգիստները պէտք է Համբուրգի, Պրէմէնի և Անվերսի կացութեան մէջ դրուին, թէ առեւտրական նաւատորմը պէտք է քաջալերել ամէն կերպով, և եթէ հարկ ըլլայ, Պատուիրանը պէտք է նպաստ յատկացնէ։ Համաժողովը, որ Մարսիլիոյ գաղթային ցուցադրութեան չէնքին մէջ կը գումարուի, այս օրերուս պիտի խորհրդակցի Մ. Ռուի ուղերձին և անոր թելադրութիւններուն վրայ։ Մ. Ռու դիտել տուաւ թէ վերջին 35 տարիներուն մէջ Ֆրանսական գաղթային ձեռնարկութեանց յատկացուած դրամագլուխին համեմատութիւնը մէկ երրորդէն հինգ վեցերորդի բարձրացած է։

ՔԱՐԻԻՂԸ ԸՆԴՈՎԵԱՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ.— Ֆրանսայի ծովային նախարար Մ. Թօմսոն տակաւին որոշում մը տուած չէ թէ ի՞նչ տեսակ մեքենաներ պէտք է հաստատել ամենամոր ընդծովեայ մարտանաւերուն մէջ։ Մինչեւ ցարդ Ֆրանսական ընդծովեաները ելեկտրականութեամբ կը շարժէին ջուրին տակը, իսկ ջուրին երեսը շոգիով կամ քարիւղով։ Վերջին եօթը տարիներուն մէջ չինուած բոլոր ընդծովեաները քարիւղի մեքենաներ ունէին, բայց մէկ տմիս առաջ արկած մը պատահելով Սիկօներ ընդծովեային մէջ, նաւային ճարտարագէտները քարիւղին վրայ իրենց հաւատքը կորսնցուցին։ Այդ մարտանաւը դեռ Թուլոնի մէջ նորոգութեանց կ'ենթարկուի։ Նոր ընդծովեային փորձերը պիտի վճռեն քարիւղաշարժ մեքենային ճակատագիրը։ Եթէ այս մեքենան գոհացուցիչ չըլլայ ամէն կերպով, Թուլոնի մէջ դեռ նոր աւարտած երեք ընդծովեաներուն շոգեշարժ մեքենաներ պիտի յարմարցուին։ Իրաւ է սակայն որ շոգիի ոյժը հիմա 1899էն աւելի կրնայ յարմարագոյն ըլլալ ընդծովեաներուն համար,—ինչպէս ասոր ապացոյցն է շոգեշարժ օթօմոպիլներուն յաջողութիւնը,—բայց շոգիով շարժող ընդծովեայ մը չի կրնար նոյնքան ադագ և դիւրաւ իր գործը կատարել որքան քարիւղով շարժող մը, որովհետեւ ընդծովեան իր ճնշումին տակ եղած կաթսայով անկարող է մնրմուիլ, կամ երբ սաստիկ տաքցուած ըլլայ կաթսան։

ՀԱՄՊՈՒԻՐԿ-ԱՄԵՐԻԿԱ ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԴԻՄՈՐ.— Այս ընկերութիւնը կը ծանուցանէ թէ 20 միլիոն մարքի (2 միլիոն անգլ. ոսկի) նոր դրամագլուխ մը հրապարակ պիտի հանէ, իր դրամագլխին ամբողջութիւնը բարձրացնելով 120 միլիոն մարքի (12 միլիոն անգլ. ոսկի)։ Պաշտօնական յայտարարութիւնը կ'ըսէ թէ հետզհետէ խոշոր շոգենաւեր շինելու պէտքը զգալի ըլլալով, դրամագլխին ամբողջը պարտաւորիչ եղաւ։ Ընկերութիւնը հիմակ յաճախ կը պատրաստուի սուղ գինով օտար ստորին շոգենաւեր վարձել։ Մասնաւորապէս նոր շոգենաւերու պէտք կայ Հիւսիսային Ամերիկայի երթեւեկին համար։ Այդ գծին յատկացուած երկու հսկաները, Ամերիկա և Քայզերին Ավկուսթա Վիքտորիա չեն բաւեր մինչեւ իսկ ճամբորդներու կէսը լաւագոյն և հանգստաւէտ պայմաններով փոխադրելու։ Հետեւաբար ընկերութիւնը նոյն տիպարով ուրիշ շոգենաւեր ալ պիտի շինէ, և շաբաթական կանոնաւոր երթեւեկ մը պիտի հաստատէ դէպի Նիւ Եորք։

Հետեւեալ ճամբաներուն համար շոգենաւի պէտք կայ.— Համպուրկէն Հարաւային Ամերիկա, Համպուրկէն Արեւմտեան Հնդիկք, և Նիւ Եորքէն Արեւմտեան Հնդիկք։ Ակէց զատ, ընկերութիւնը գերմանական դրօշի տակ նոր գիծ մը բանալու վրայ է ձեռնվայի և Պրազիլիոյ միջեւ։ Ցայտարարութիւնը կ'աւելցնէ թէ դէպ ի չինական ջուրերը երթեւեկը պիտի աւելնայ, և յարմարագոյն նաւեր պիտի յատկացուին Սուսանի և Պորսից ծոցին նաւահանգիստներուն հետ նորաբաց առեւտրական շարժման ոյժ տալու համար։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ԾՈՎԱՑԻՆ ԵՒ ՑԱՄԱՔԱՑԻՆ ՌԱԶՄԱԿՈՐՁԵՐԸ.— Միւնհոյն ժամանակ կը կատարուին գերման կայսրութեան ցամաքային և ծովային ռազմափորձերը։ Նաւային ռազմափորձերը սկսան Դշ. օր, երբ գործօն նաւատորմին յատկացուած բոլոր մարտանաւերը Քիլէն մեկնեցան, իբրեւ նախապատրաստութիւն ա՛յն գործողութեանց, որոնք պիտի կատարուին Պալթիկի արեւմտեան մասին մէջ, և յետոյ նաւատորմին մէկ մասը Սքակէն նեղուցին շուրջ պիտի նաւէ, և միւսն ալ Քիլի ջրանցքն պիտի անցնի։ Բուն ռազմափորձերը տեղի պիտի ունենան Հիւսիսային Ծովուն մէջ, և մինչեւ նախորդ տարիներուն մասնաւոր ուշադրութիւն կ'ընծայուէր մեծ գետերուն բերանները պաշտպանելու, այս տարի ամբողջ ռազմափորձերը տեղի պիտի ունենան բաց ծովերուն վրայ, Հելիկօլանտի հիւսիսային կողմերը, անգլիական ծովեզերքին և Սքաքէնի մէջեւ։

Իր պատմութեան մէջ առաջին անգամ ըլլալով, գերման նաւատորմիղը պիտի բաղկանայ երկու ամբողջ նաւաբաժիններէ, իւրաքանչիւրը ութը զրահաւոր, մեծ մասամբ նոր տիպարով։ Ասոնց յատկացուած են երկու զրահապատ եզերապահ յածանաւ, Էկիր և Ֆրիթեօֆ։ Երեք զրահապատ յածանաւեր և վեց փոքր կիսազրահ յածանաւեր խուզարկութեանց պաշտօն պիտի կատարեն, յարակից թորփիլական մարտանաւերն ալ 38 պիտի ըլլան։ Ընդամէնը, 70 մարտանաւ — 30 զրահաւոր և 40 այլեւայլ — պիտի մասնակցին ռազմափորձերուն, թիւ մը՝ որ — ինչպէս պարծանքով կ'ըսեն Գերմանք, — քիչ մը աւելի է Ֆրանսայի ռազմափորձի նաւատորմին թիւէն։

ԱՆԳԼԻԱ ՆՈՐ ՄԱՐՏԱՆԱՒ ԾՈՎ Կ'ԻՋԵՑՆԷ.— Հաղարաւոր հանդիսականներու առջեւ անգլական Լորս Նելսըն նորաշէն զրահաւորը Դշ. օր ծով իջուցուեցաւ։ Արարողութիւնը խիստ յաջող անցաւ, և հակայ մարտանաւը շնորհալից պատկառանքով և դիւրութեամբ իր յարմարեղէնն սահեցաւ դէպ ի ջուրը, որոտընդոստ ծափերու և բազմաթիւ շոգենաւերու սուլոցներուն մէջեւ։ Անուանակոչութիւնը կատարեց դերակոմսուհի Ռիտլի։

Լորս Նելսըն անցեալ Յունիս 23ին ծով իջուցուած Ակամէմնոնին քայրիկ մարտանաւն է։ Այս երկուքը 1904-1905ի նաւային ծրագրին համաձայն շինուած էին, և միջին ասաիճան մը ցոյց կուտան Տրեատնոթին և Լեսուարս է.ի միջեւ։ Բաղդատմամբ Տրեատնոթի Լորս Նելսընի գլխաւոր յատկութիւնները կը տեսնուին հետեւեալ ցանկին մէջ։

	Լորս Նելսըն	Տրեատնոթ
Երկայնութիւն	410 ոտք	490 ոտք
Լայնութիւն	79 »	82 »
Ծովէն վար	27	26 »
Տարողութ.	16500 թոն	17900 թոն
Ձիու ոյժ	16750	23000
Արագութ.	18 մղոն	21
Ծախք	1616083 Ա. Ո.	1797497 Ա. Ո.

Լորս Նելսընի յատկութիւնը իր թնդանօթներուն մեծ ոյժն է։ Շինուած է 12 ինչէնոց չորս թնդանօթներով և 9.2 ինչէնոց տասը թնդանօթներով, այս վերջինները հինգական հատ երկու կողմերուն վրայ։ 12 ինչէնոց թնդանօթներ զոյգ զոյգ պիտի զետեղուին եռեւս և առջեւը սրածայր թելերու վրայ։ իսկ մէջտեղը լայնքէն պիտի զետեղուին մնացեալ թնդանօթները։ Ասոնցմէ դուրս պիտի գտնուին 13 արագաձգող թնդանօթներ 12 լիպրանոց, 23 հատ ալ 3 լիպրանոց, և երկու մաքզիմ թնդանօթներ, նաեւ երկու թնդանօթ՝ մակոյկի կամ դաշտի վրայ գործածութեան համար։ Հինգ ընդծովեայ խողովակներ ալ պիտի ունենայ թորփիլ արձակելու, երկուքը իւրաքանչիւր կողմը՝ մէկէն ալ ցռուկին մօտ։ Բոլոր թնդանօթները վերնայարկին վրայ են, մէջտեղը մարդանքի համար լայն աղեղներով։ Հոգ տարուած է թնդանօթներուն տեղը կարելի եղածին չափ բարձր ընել, թէ՛ հեռաձգութեան և թէ ճշդութեան համար։ Զրահին թանձրութիւնը 12 ինչէ է, մարտանաւին բոլոր կենսական մասերը հզօրապէս պաշտպանուած են։ Երկու պտուտակով պիտի շարժի։ Մէկ վայրկեանը 960 ոտք արագութիւն պիտի ունենայ։

Մարտանաւը շինուած է Բայմբը մասնաւոր նաւարանին մէջ։ Յիսուն տարուան մէջ այս նաւարանը շինած է 69 մարտանաւ, միջին հաշուով 139,092 թոնօ, միջին հաշուով 318,880 ձիու ոյժով, և իր բոլոր շինածներուն ամենամեծը Լորս Նելսընն է։

ՔՐՈՆԻԿ

ԱՐՄԱՆԻ վանահայրական փոխանորդ Տ. Թորգոմ վրդ. Պոլիս եկած է, ինչպէս արդէն գրած էինք։ Տ. Թորգոմ վրդ. Շաբաթ օր Ս. Պատրիարք Հօր ներկայանալով կարգ մը հրահանգներ ստացաւ Դպրեվանքի և Զարխափանի եկեղեցիին առթիւ։

*** Անցեալները վանքին մէջ պատահած հրդեհին վնասը՝ 150 ոսկի, Ռօսիա ապահովագրական Ընկերութիւնը վճարեց։ Այս գումարին վրայ պիտի աւելցուի նաև բարեսէր ազգայիներէ ըլլալիք նուէրները, որոնցմով այրած մասը պիտի վերաշինուի։

ԿԻՏԻԿ-ՓԱՇԱՑԻ Թաղ. Խորհրդոյ պաշտօնական տեղ երեք նոր անդամներ անուանուած ըլլալով, Պատրիարքարանէն հաստատութեան գիրը եկած է։ Ասոնք են՝ Տեարք՝ Օհնիկ Փափազեան Տիգրան Ապաճեան և Կարապետ Պէյլէրեան։ Այս առթիւ թաղեցի մը մամակ մը գրելով շնորհակալութիւն կը յայտնէ Թաղ. Խորհրդոյ ջանքերուն համար, որով եկեղեցւոյ պայծառութեան հոգ տանելով հանդերձ, հոգածութեան առարկայ ըրած է նաև վարժարանը որ երկու երեք շաբաթէ ի վեր բաց է արդէն։ Պատաստութիւն տեսնուած է բարձր. Ա. դասարանն ալ կազմելու, ինչ որ կարելի չէր եղած ժամանակէ մը ի վեր, տղոց ցրուած ըլլալուն պատճառաւ։ Թաղեցիին կը մնայ, կ'ըսէ նամակագիրը, իր բարոյական և թէ նիւթական հնչուն օժանդակութեամբ ուժ տալ վարժարանին, իրենց զաւակները հոն ղրկելով, փոխանակ օտար կամ մասնաւոր վարժարաններ ղրկելու։

ԳԵՐՄԱՆ մեծանուն աստուածաբան Բրոգ. Բրնսէ Կրէկորի որ այս պահուս մայրաքաղաքս կը գտնուի, շաբաթ օր այցելեց Ս. Պատրիարք Հօր և տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

ՊՈԼՍՈՅ Առեւտրական Սենեակի հանդուցեալ նախագահ Վահ. Պետրոս էֆ. Ագարեանի մարմինը շաբաթ օր Պոլիս հասաւ Վիեննայէն, պայմանագրական կառախումբով։ Դագաղին կ'ընկերանար իր որդին՝ Երուարդ էֆ. Ագարեան։ Իսկ Ձեպշենթաց կառախումբով հասաւ հանգուցեալին սգաւոր ընտանիքը։ Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այս շաբաթ։

ԾԱՆՕԹ Մանկապարտիզպանուհի Օր. Ֆիլոմէն Հայկազեան Նիկոմիդիոյ Ազգ. Ասքանազեան մանկապարտէզին վարիչ մանկապարտիզպանուհի կարգուած ըլլալով՝ այսօր կը մեկնի իր նոր պաշտօնատեղին։ Օր. Հայկազեան արդէն շատ կարող վարչուհի մը ըլլալով՝ տարակոյս չկայ թէ՝ փնտռուած կերպով օգտակար պիտի ըլլայ Նիկոմիդիոյ մանկաւոյն, ինչպէս ցարդ եղած է իր պաշտօնավարած Ազգ. մանկապարտէզներու մէջ։

ԲԵՐԱՅԻ Աղբատախնամը կը փութայ ծանուցանել թէ՝ Յունիս 28էն մինչեւ այսօր հետեւեալ նուիրատուութիւնները ըրած են.— Հանգուցեալ Կարապետ էֆ. Պապաեանի Արդիք, իրենց հօր մահուան առթիւ 300 ղրշ. Վահ. Նշան էֆ. Փազազեան 108։ Յովսէփ էֆ. Եուսուֆեանի ձեռամբ, Միասկ էֆ. Ազնաւորեանի մահուան առթիւ 100, Թադէոս էֆ. Մոլտովաք իր որդւոյն տեսք Եդուարդի մահուան առթիւ 40 Բարեսէր, տիկին մը՝ մէկ ոչխար։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՎԱՍԵՄԱՓԱՅԼ ՆՇԱՆ ԷՖ. ՍԷՖԷՐԵԱՆԻ

Բ. ԹԱՐԳՄԱՆԻՉ Վ.Եչ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՕՏԱՐ ՄԱՄԼՈՅ

Երէկ, Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ կատարուեցաւ կայս. Պալատան Բ. Թարգմանիչ և օտար մամլոյ գլխաւոր Տնօրէն հանգուցեալ Վահ. Նշան էֆէնտի Սէֆէրեանի յուղարկաւորութեան հանդէսը մեծ չբով։

Եկեղեցին արդէն կանուխէն գրաւուած էր ժողովրդեան հոծ և ստուար բազմութեան մը կողմէ։ Ժամը 4½ին սկսան հանելի յուղարկաւորները, կայս. Պալատան, Բ. Դրան, Հանր. Պարտուց Վարչութեան բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, դեսպանատան ներկայացուցիչներ, մայրաքաղաքիս առեւտրական, սեղանաւորական և բարձր դասու անձնաւորութիւններ՝ ամէն ազգէ։

Եկեղեցիին բոլոր ջահերը վառուած էին և դագաղը չբեղ մահաբեմի մը վրայ՝ կը հանդչէր եկեղեցւոյն մէջտեղը, ծածկուած տասնէ աւելի ծաղկափունջերով՝ զոյգ զոյգ էին Վահ.Տ.Կն. Նշան էֆ. Սէֆէրեան, Սէֆէրեան որդիք, Վահ. Հայկակ էֆէնտի Սէֆէրեան և ընտանիք, Տոքթ. Էլմասեան, Բ. Դրան Օտար Մամլոյ Դիւանը, Հիւպատոսական գործոց դիւան ևն.։ Հանգուցեալին չքանչանները թաւիշէ բարձիկի մը վրայ՝ եկեղեցիին մէջ բռնած էր Օտար Մամլոյ Դիւանի քարտուղարներէն Հաֆըզ պէյ։

Մեռելական արարողութիւնները սկսան ճիշդ ժամը 4½ին։ Կը նախագահէր Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը՝ շրջապատուած Տ. Գրիգորիս Արքեպ. Յովհաննէսեանէ, Տ. Հայկակ արքեպ. Դիմաքսեանէ, Տ. Գաբրիէլ եպս. Ճէվահիրճեանէ, Տ. Արիստակես եպ. Վանքեանէ, Տ. Ներսէս Մ. Վ. Դանիէլեանէ, Տ. Դեւոնդ վրդ. Դուրեանէ, Տ. Մարկոս վրդ. Դարագաշեանէ, Տ. Տիրայր, Տ. Վրդանէս և Տ. Աբրահամ վարդապետներէ և տասնըվեցի չափ քահանաներէ։

Մեռելական կարգը շատ յուզիչ և դաշն եղանակով կատարուեցաւ՝ մասնակցութեամբ Բերայի երգեցիկ տղոց, զորս կ'առաջնորդէր Բերայի եկեղեցիներուն դպրապետը։ Երգեցողութեանց կը մասնակցէին նաև մայրաքաղաքիս զանազան եկեղեցիներու դպրապետները։ Հանգուստան Աւետարանը կարդաց Տ. Գրիգորիս արքեպիսկ., ուսկից վերջ բեմ ելաւ Ս. Պատրիարք Հայրը, և ընծան առնելով «Կեանք իմաստութեան եղիցին քեզ ապաստան» խօսքը՝ ընդարձակ և պերճախօս դամբանական մը խօսեցաւ, իմաստասիրութիւնը և վերլուծումը ընելով կեանքին և անոր յարակից յաջողութիւններուն և ձախորդութիւններուն։

«Հոս, տնաւասիկ դագաղ մը ուր նիրկ մեր դէմը՝ որուն մէջ հանգչողը կեանք մըն էր լի, ուռճացած, կարող այնչափ՝ որչափ պէտք է իր հանգիստը զոհելու համար, աշխատասէր այնչափ՝ որչափ պէտք է բոլոր հանոյքներէ եւ ուրախութիւններէ զրկուելու համար եւ յաջողած այնչափ՝ որչափ կրնայ մարդ յաջողիլ, հոս այս աշխարհիս մէջ, զի գիտցաւ թափանցել մեծ խորհուրդին և իմաստին որ կը պարունակուի սա խօսքին մէջ. «Կապանք իմաստութեան եղիցին քեզ ապաստան»։ Զի իմաստութիւնը պարզեւ մըն է իրական, բարիք մըն է տեւական ուսկից կ'օգտուին միայն անոնք որ գիտեն գնահատել անոր մէջ բովանդակուած բոլոր ուժը և թաքուն զօրութիւնը։ Հանգուցեալին կենսագրական պատմութիւնը չպիտի ընեմ ձեզ. այն ծանօթ է ամէնուդ, և արդէն թերթերն ալ գրեցին ընդարձակ։ Ինքը լեզուագէտ որչափ չեն շատեր, հմուտ ամէն ինչի, հեզահամբոյր և քաղաքավար, գիտցաւ չտիլ համակրութիւնը և սէրը բոլոր անոնց որոնք իրեն կը մերձենային, իրեն հետ գործ ունէին։ Կենդանագէտ ու շրջահայեաց դիւանագէտ՝ յաջողած էր արժանանալ մեր Սրբազնալ Օգոստափառ Վեհապետին բարձր վստահութեանը՝ կոչուելով վարել Կայս. Պալատան Բ. Թարգմանիչի փափուկ ու պատուաբեր պաշտօնը։ Միչտ իր կեանքը իր գործին նուիրած՝ գիտցած էր հաշտեցնել անհատական կեանքը իր բազմազարդ պաշտօնական դիրքին։

«Եւ երբ այսօր այսօրինակ կեանք մըն է որ կը շիջի ու կը բաժնուի մենէ, չենք կարող ըսել որ նա յաջողապէս անդարձ կորուսած է։ Քանզի գիտենք թէ կայ նաեւ կեանք մը ասկէ անդին, և ցորչափ տեւէ այս աշխարհի կեանքը անոր յիշատակը չպիտի մոռցուի մեր մէջէն, ինչպէս չմոռցուեցաւ դեռ տղայ՝ պզտիկ Նշանիկի յիշատակը, երբ Ս. Խաչի վարժարանին մէջ ուսանող՝ տնտեսներու կարչեղ բազուկները պէտք կ'ըլլային զինքը գրասեղաններէն բաժնելով տուն վերադարձնելու համար։

«Անտաւասիկ Նշան էֆ.ի կեանքը, որ համեստ վիճակէն սկսաւ, վերջանալու համար հոն՝ որ վերջին սահմանն է յաջողութեան, աշխատութեան և իմաստութեան։ Երկնային միսիթարութիւն պիտի հայցենք իրեն վշտակոծ պարագաներուն, բայց գիտեմ որ ասանկ դառն պարագաներու մէջ ոչ մէկ խօսք և ոչ մէկ բառ կրնայ ամոքիչ և կամ թեթեւցնել այն վիշտը, որով համակուած են իր պարագաները։

«Բայց նաև այսպիսի ծանր փորձութիւններու մէջ միսիթարութիւնը մեզ երկնքէն կուգայ։ հոն պիտի փնտռենք մեր վշտակոծ և դժբախտ կեանքը սփոփող խօսքերը։ Երկնքէն է որ աչքերնիս յառած պիտի սպասենք այն մեծ յոյսը որ կորով կը ներշնչէ մեզ տոկալու փորձութիւններու և տանելու դժուարութիւններ, որոնցմով լի է մեր աշխարհային ընտանեկան կեանքը։ Եւ ահա այս երկնային մխիթարութիւնը և սփոփանքն է որ կը խնդրեմ և կը մաղթեմ Հանգուցեալ Վահ. Նշան էֆ.ի սգաւոր առուսնին, որուն կորուստին մեծութիւնը ինք միայն կրնայ զգալ, և զաւակներուն որոնք բացակայ են, եղբօրը՝ Վահ. Հմայեակ էֆ. Սէֆէրեանի և բոլոր պարագաներուն։»

Յետոյ թափորը կազմուեցաւ, որուն դարձեալ կը նախագահէր Ս. Պատրիարք Հայրը։ Տաճարին դռնէն մինչեւ եկեղեցւոյ արտաքին դուռը երկու կարգի վրայ շարուած էին արտաքին գործոց նախարարութեան սենեկապանները։ և Քավասները։ Իսկ եկեղեցիին արտաքին դրան երկու կողմը կը հակէին ոստիկաններ։

Հանգուցեալին պատուանշանները թափորին առջեւէն կը տանէին Օտար Մամլոյ Դիւանին երկու քավասները, մէյմէկ թաւշեայ բարձիկներու վրայ։ Դագաղին ծոպերը կը կրէին Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Վահ. Նաում փաշա, Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Վահ. Հագը պէյ, Պետական խորհրդոյ քաղաքային ճիւղին անդամ Վահ. Տիլպէր Զաքի էֆ., Պետական Խորհրդոյ անդամ Վահ. Վէքիլ էֆ., Եուսուֆ պէյ և Կայս. Պալատան Ա. Թարգմանիչ Տալուա էֆ.։ Իսկ կերոնները բռնած էին Տիրան պէյ Կիւմիւշկէրտան, Գրիգոր էֆ. Ցակոբեան, Արշակ էֆ. Գարակէօզեան, Սիմոն էֆ. Դայսէրլեան, Լեւոն պէյ Ներսէսեան և Պօղոս էֆ. Քէրէսթէճեան։

Ս. Երրորդութեան եկեղեցիին դռնէն Ս. Պատրիարք Հայրը թափորէն բաժնուեցաւ և նախագահեց Տ. Գրիգորիս Ար

Ցարութեան եկեղեցին, ուսկից հանգուցելոյն դագաղը առաջնորդուեցաւ Դապաթաշ, կառաքարձ չոգենաւով Իսկիւտար փոխադրուելու համար, ուր հանգուցելոյն մարմինը ամփոփուեցաւ տեղւոյն ազգ. գերեզմանատունը՝ իր ընտանիքին յատուկ դամբարանին մէջ։ Ցուղարկաւորներէն մեծ մաս մը կառքերով հետեւեցան Դագաղին մինչեւ գերեզմանատուն, ուր թաղման կարգը կատարուեցաւ։ Ցետոյ յուղարկաւորք մի առ մի իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին հանգուցելոյն եղբօրը՝ Վսեմ. Հմայեակ Սէֆէրեան էֆէնտիի և պարագաներուն։

Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին Արտաքին գործոց Նախարարին կողմէ՝ խորհրդական Վսեմ. Նաում փաշա, Մեծ-Եպարքոսութեան կողմէ թարգման Վսեմ. Սաֆա պէյ, Արտաքին գործոց Նախարարութեան Ա. քարտուղար Նուրի պէյ, Զ. Թաղապետական շրջանակի տնօրէն Վսեմ. Մէհմէտ Ալի պէյ, Վսեմ. Ռոպէր էֆ. Եաքճեան, Վսեմ. Դաբրիել էֆ. Նորատունկեան, Վսեմ. Գրիգոր էֆէնտի Խրարեան, Վսեմ. Անտոն պէյ Կէօլէեան, Վսեմ. Տիլպէր Զարեհ էֆէնտի, Վսեմ. Միքայէլ էֆէնտի Կիւլլապեան, Վսեմ. Սեպուհ պէյ Մաքսուտ, Արտաքին գործոց Նախարարութեան Արձանագրութեանց Սենեակի Բ. Տնօրէն Միհրդատ էֆ. Պապաեան, Հրանտ պէյ Ապրօ, Բերայի ընդհ. դատախազ Թադէոս Բրգիր էֆ. Արտաքին գործոց Նախարարութեան Հիւպատոսական դիւանի Ա. քարտուղար Վսեմ. Սավֆէթ պէյ, նոյն նախարարութեան օտար Թղթակցութեանց դիւանէն Էմին պէյ, Օտար մամլոյ դիւանէն Կրաթի էֆ., Հեռագրական ու Թղթատարական Վարչութեան մանագիտական խորհուրդին անդամ Մելքոն էֆ. Եիւզպաշեան, Մկրտիչ էֆ. Լսաեան, Տիրան էֆ. Ազնան, Պապաեան փաշա, Աղասի էֆ. Աղասեան, Գէորգ և Ցարութիւն էֆ. Ասլանեան, Թագւոր էֆ. Համամճեան, Խաչիկ էֆ. Փափազեան, Տիգրան պէյ Ամէմեան, Կարապետ էֆ. Քէրէստէճեան, Հայ Թերթերու Դրաքնիչ Մինաս էֆ, Ցարութիւն էֆ. Խանտամեան, Մարգար էֆ. Ուռնճեան, Ռուբէն էֆ. Գարագաշ, Անդրէաս էֆ. Հասուն, Տիգրան էֆ. Տէմիրճեան, Նշան էֆ. Ճիվանեան, Գարեգին էֆէնտի Պաղտասլեան, Միհրան էֆէնտի Աբրիկեան, Արիս էֆէնտի Ֆէչճեան, Օտար Մամլոյ դիւանի քարտուղարներէն Սէտատ պէյ, Արտաքին գործոց Նախարարութեանց դիւանի տնօրէն Ճէմալ պէյ, նոյն դիւանի քարտուղարներէն Սամի և Հասան պէյերը, Տրդատ պէյ Տատեան, Սիսակ Ցերիտ պէյ, Ց. էֆ. Զիրաք Թորոսեան, Տոքթ. Գաբրիէլ պէյ Թաշճեան, գերման դեսպանատան Ա. թարգման Տոքթ. Կիզ, անգլ. դեսպանատան Ա. թարգման Մր. Լէմմ, իտալական դեսպանատան Ա. թարգման Մ. Դանճա, հելլենական դեսպանատան Ա. թարգման Մ. Նաում, աւստրիական դեսպանատան Ա. թարգմանը, պարսկական դեսպանատան Ա. թարգման Ցովհաննէս Խան և Բ. թարգման Գրիգոր Խան Նամանճեան, Մ. Թէյսքի, Նասիբ Նալ Հեռագրական ընկերութեան ներկայացուցիչ Մ. Քաւվալօ, Ցակոբ էֆ. Խաեան, Բարսեղ էֆ. Հալաճեան, Բարսեղ էֆ. Թէքէեան, Ցակոբ էֆ. Պապեան, Յովհաննէս էֆ. Աճէմեան, Լեւոն էֆ. Տէմիրճիպաշեան, Տիրան պէյ Կիմիշկերտան, Վսեմ. Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեան, Գէորգ էֆ. Թորգոմեան, Ցարութիւն էֆ. Դարամանեան, Գառնիկ էֆ. Կիւլպէնկեան, Արտաքին գործոց Նախարարութեան օտար Թղթակցութեան Դիւանի անդամ և Հայ թերթերու գրաքննիչ Լեւոն պէյ Սուրէնեան, Թումիկ էֆ. Սուրէնեան, Մկրտիչ էֆ. Մանուկեան, Գառնիկ էֆ. Ճիւմպիշեան, Տոքթ. Խաչատուրեան էֆ., Մաքսուտ էֆ. Հարէնց, Կարապետ էֆ. Թարխանդրեան, Պետրոս Զէքի էֆ., Վահան էֆ. Սուրէնեան, Ռգեամ լրագրի արտօնատէր Վսեմ. ՃէվՕրի պէյ, Մկրտիչ էֆ. Ասասեան, Ցովհաննէս էֆ. Մուրատեան, Տքթ. Շիրինեան էֆ., Թերթիս արտօնատէր Ցովհաննէս էֆէնտի Գայսէրեան և դեռ բազմաթիւ ուրիշ ականաւոր անձինք պետական թէ ազգային զրոս մի առ մի յանկանէ անուանէ յիշել բացարձակապէս անկարելի է, այնչափ հոծ էր բազմութիւնը և խիտ։

Այս առթիւ Մանգումէ իր ցաւակցութիւնները կը կրկնէ Վսեմ. Տիկ. Նշան էֆ.ի ու զաւակներուն, և եղբօրը Վսեմ. Հմայեակ էֆ. Սէֆէրեանի, ինչպէս նաև բոլոր պարագաներուն։

*** Վեհ. Կայսրը հրամայեց յուղարկաւորութեան ծախքը վճարել իր Անձնական Դանձէն։

Սէֆէրեան ընտանիքը և պարագաները իրենց խորին շնորհակալիքը կը յայտնեն ամէն այն անձնաւորութեանց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ ՎՍԵՄ. ՆՇԱՆ էֆ.ՍԷՖԷՐԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան և իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին այս տխուր առթիւ։

Այրի Տիկ. Նէվրիկ Ց. Ինճիճեան և զաւակունք, Այրի Տիկ. Էլմաս Կ. Ինճիճեան, Տէր և Տիկին Գառնիկ Ինճիճեան և զաւակունք, Արիս էֆ. Ինճիճեան, Տէր և Տիկին Հմայեակ Խոսրովեան և զաւակունք, Ցակոբ էֆ. Ինճիճեան, Տէր և Տիկ. Գրիգոր Ինճիճեան, ինչպէս նաեւ համայն Ինճիճեան, Փորթուգալեան, Խիւտավերտեան Պէզազեան, Խուպէսէրեան ընտանիքները ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն զգառնաղէտ մահ՝

ԱԶՆՈՒԱՇՈՒՔ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԻՆՃԻՃԵԱՆԻ

իրենց ամուսնոյն, զաւկին, եղբօր, եղբորորդւոյն և ազգականին, որ յանգեաւ ի Տէր չորեքշաբթի երեկոյ, ի հասակի 43 ամաց յետ երկարատեւ և տաժանելի հիւանդութեան։

Ցուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը Երեքշաբթի 29 Օգոստոս ի ժամ 3½(Ը. Թ.) Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցին, ուրկէ հանգուցելոյն մարմինը պիտի փոխադրուի Խասքիւղի գերեզմանատունը իր ընտանեկան դամբարանը ամփոփուելու համար։

Բերա, 28 Օգոստոս 1906

ՆԵՐՔԻՆ

ԿԱՑՍ. ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹԻՒՆ.—Վեհ. Սուլթանը, ուրբաթ օր, Սէլամլըքի ապարտղութիւնէն ետք, բարեհաճեցաւ ոչ պաշտօնապէս իր ներկայութեան ընդունիլ անգլիական դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քոնորը և ֆրանսական դեսպան Մ. Քոնսթանը։ Բրիտանական դեսպանը իր ջերմագին շնորհաւորութիւնները մատոյց կայս. կատարեալ ապաքինման համար և հրաժեշտ խընդրեց Պոլսէն արձակուրդով մեկնելուն առթիւ։ Այս ունկնդրութեան ներկայ ըլլալու պատիւը ունեցաւ նաեւ խորհրդական Մր. Պարքէյ որ դեսպանին բացակայութեան գործակատարի պաշտօն պիտի կատարէ։ Ֆրանսական դեսպանն ալ իր սրտագին շնորհաւորութիւնները մատոյց կայս. կատարեալ առողջութեան համար և հրաժեշտ խընդրեց արձակուրդով Պոլսէն մեկնելուն առթիւ։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ Իր մեծարանքներովը պատուել երկու դեսպաններն ալ։

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Միրիմիրանի ատիճան տրուեցաւ Զինուորական վարժարաններու հիւանդասրահներու քննիչ Մէհմէտ Արիֆի պէյի։ Սալիսէ Պոլսոյ Վերաքննիչ ատեանին քարտուղարներէն Սիւլէյի պէյի։

ՊԱՇՏՕՆ.— Պետական Խորհուրդի քաղաքային ճիւղին անդամ կարգուեցաւ Օրէնդրիր ճիւղին անդամներէն Մաղուտ Հաճէտ պէյ։

*** Բ. Դրան խորհրդականներու սենեակին օգնական կարգուեցաւ Քէնան պէյ։

*** Երզրումի կուսակալութեան հետեւորդ պաշտօնեայ կարգուեցաւ Միլքիէ վարժարանին շրջանաւարտներէն Անմէտ Նէճաթի էֆէնտի։

*** Պրուսայի նահանգին Տէֆթէրտար անուանուեցաւ Եէմէնի Տէֆթէրտար Զինի էֆէնտի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Կայս. Իրատէ մը արտօնեց Խարիճիէի մասնաւոր դիւանին պետ Եուսուֆ պէյը գործածել իրենց տրուած Իտալական Թագի Բ. պատուանշանը։

ԴԵՍՊԱՆՆԵՐԸ.—Ֆրանսական դեսպան Մ. Քոնսթան այսօր արձակուրդով կը մեկնի Պոլսէն։ Իր հրաժեշտի այցելութիւնը տուաւ շաբաթ օր Բ. Դուռ։ Անգլիական դեսպանն ու դեսպանուհին ալ այս շաբաթ կը մեկնին։

ՊԷՇԻԲԹԱՇԻ Ոսոիկանապետ Ֆէրիզ Վասըֆ փաշա կայս. Թիկնապահ անուանուեցաւ։ Ն. Վսեմութիւն կայս. Պալատ երթալով երախտագիտութիւն մատոյց։

ՀԱՄԻՏԻԷ ՄԱՆԿԱՆՑ ՀԻԱՆԴԱՆՈՑԻՆ մէջ անցած շաբաթ օրուընէ սկսեալ մինչեւ առջի օր 2757 ազոց թլփատութիւնը կատարուեցաւ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ։— Քաղաքապետութիւնը որոշեց մասնաւոր դիւան մը հաստատել որ պիտի զբաղի առողջապահական վիճակագրութեամբ։ Իրաւ է թէ 1898էն ի վեր այս կարգի սպասարկութիւն մը հաստատուած է և թերթերու մէջ կը հրատարակուին մահերու և հիւանդութեանց վիճակագրութիւններ, բայց այս դիւանը աւելի պիտի կատարելագործուի։

ԲԱՂԱՔԱՑԻՆ ՀԱՆԴՍՏԵԱՆ ՍՐՆՏՈՒԿԸ.— Մասնաւոր կանոնագիրը կը տրամադրէ թէ անմնք որ Բաղ. Հանդըստեան թոշակի Սնտուկէն թոշակ կ'ստանան, տարին երկու անգամ պէտք է իրենց Թաղին Իմամէն, Մուխթարէն և 3 երեւելիէն կնքուած Իլմոխապեր մը ներկայացնեն թէ դեռ ողջ են։ Ներկայ տարուան այս քննութեան ժամանակը եկած ըլլալով, ներկայ օգոստոսի 31րդ օրէն սկսեալ պէտք է թոշակառուները իրենց Թաղին Իմամէն ու Մուխթարէն և 3 երեւելիներէ կնքուած իլմոխապերները ներկայացնեն Սնտուկին վարչութեան, իրենց Օսմ. Թէղթերէսիներուն հետ։ Հինգշաբթի և երկուշաբթի օրերը կիները պէտք է երթան, իսկ չարաթ ու չորեքշաբթի օրերը այրերը։

ԲԵՐԱՅԻ ՓՈՂՈՑՆԵՐԸ.—Ցունարէն թերթ մը դրուատանքով կը խօսի քաղաքին բարեզարդութեան համար ձեռք առնուած միջոցներուն վրայ։ Սակայն դիտողութիւն կ'ընէ որ Բերայի Մեծ-Փողոցին վրայ, անցորդներու յատկացուած սալարկները շատ նեղ են տեղ տեղ. իրաւ է թէ պողոտան մինչեւ Բանկալթի կը ջրուի ամէն օր, բայց անկէց վեր չըլլար։ Այս պարագան Ջեռնհաս Պաշտօնարանին ուշադրութեանը կը յանձնէ։

ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ ԱՆԿԵԼԱՆՈՑԸ.— Սատանքի խիստ գեղեցիկ տպագրուած պատկերազարդ հսկայ հատոր մը որ մանրամասն պատմութիւնը և վիճակագրութիւնը կը ներկայացնէ Համազգային Անկելանոցին։ Այս բարեսիրական պատուաբեր հաստատութիւնը, որուն նպատակն է ամէն ազգի անկարներն ու հիւանդները եւ որբերը պատըսպարել, հիմնուեցաւ ասկէց 16 տարի առաջ և բացումը կատարուեցաւ 1895ին։ Հոն որբերու համար վարժարան մը կայ և դերձակութեան, կօշկակարութեան, գորգագործութեան, կտաւագործութեան, գուլպայագործութեան, երկաթագործութեան և լուսանկարչութեան արհեստանոցներ կան։ Կ'աշխատին երկաթ պատպարեաներ։ Ընկեցիկ մանուկներու համար մայրանոց մը կայ։ Նաև կատարելագործեալ հիւանդանոց մը։ Այս գեղեցիկ հատորը որ չատ մը վաւերաթուղթեր կը պարունակէ հաստատութեան օր ըստ օրէ կատարելագործութեան մասին, պատրաստուած է Անկելանոցին բժշկապետ Միրիլիա Վսեմ. Զիւհտի փաշայի հրատարակութեամբ։ Այժմ հոն պատսպարուողներուն թիւն է 795 հոգի, հետեւեալ կերպով բաժնուած.—

Իսլամ	այր 355,	կին	240
Յոյն	» 92	»	24
Հայ	» 38	»	15
Հայկաթոլիկ	4	»	1
Հրեայ	» 17	»	9

Մայրանոցին մէջ կան 38 կաթոլիկներ եւ որբանոցին մէջ 30 երկսեռ մանկիկներ, որով ընդհ. գումարը կը հասնի 863ի։

ԱՍՏԻՃԱՆԻ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ.— Սկիւտարի Նաւամատոյցին պաշտօնեայ քօմիսէր Քեազիմ էֆ. աւագ քօմիսէրութեան բարձրացաւ։ Ոստիկանութեան Դրան հեծեալ Յրդ կարգի քօմիսէրներէն և հրդեհի պաշտօնեայ Էմին պէյ Բ. քօմիսէրութեան բարձրացաւ։

ԶԱՐԴՈՒՍԿԻՆԵՐԸ.—Եկմտական նախարարութիւնը, նկատելով որ կարգ մը լուսայափոխներ 12½ զրշ.նոց զարդոսկիներէն 40 փր. աւելի կը պահանջեն, ինչ որ զեղծում է, կը ծանուցանէ թէ ժողովուրդը պէտք չէ բնաւ աւելի տալ վճարէ, այլ զարդոսկիները պէտք է գնէ իրենց վրայ դրուած գիներովը։ Իսկ աւելի պահանջող լուսայափոխներն ալ պատիժի պիտի ենթարկուին։

ՀԻԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Պոլսոյ հիւանդանոցները ախտաբանական հիւանդանոցի վերածուին՝ զանազան հիւանդութեանց համար ճիւղերու բաժնուելով, առանց ամէն մէկին կարող ուսուցիչներ կարգուին եւ բժշկական վարժարանի շրջանաւարտները մէյմէկ տարի այդ հիւանդանոցները յաճախեն մասնագիտութիւն ստանալու համար։

ՊԱՇՏՕՆԱՆԿ.— Միխալըճի նախնական դատարանին անդամ ու նախագահի փոխանորդ Մուսթաֆա էֆ., հաբեշքանչի օգնական Ռիֆաթ և թաղուի քարտուղարի փոխանորդ Հասան էֆ. անպատշաճ արարքներու մէջ գտնուած ըլլալով, պաշտօնանկ եղան։ Մուսթաֆա էֆ.ի յաջորդեց Էօմէր Լութֆի էֆէնտի։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ.—Տրապզոնէն կը գրեն Մօնիթորը թէ կաղինի առեւտուրը սկսած է ամիսէ մը վեր։ Բերքը սակայն անցած տարուընէ 100ին 55 պակաս է, արտադողներու չատին խօսքին նայելով։ Բայց միւս կողմէ տեսակը ընտիր է։ Դիներու բարձրութիւնը որ ոկաս կենդինարը 158 դրուշէն, չպահպանուեցաւ արտածման պակասին պատճառաւ, որովհետեւ Տրապզոնի ժամանումներուն դէմ քարանթինա կար այն ատեն։ Ծխախոտի բերքը այս տարի լաւ է, նախորդ տարուընէ չուրջ 100ին 25 աւելի։ որակը սակայն այնքան լաւ չէ։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ երկաթուղիի Ընկերութիւնը տեղեկագիր մը պատրաստած է 1905 տարուան գործառնութեանց համար։ Պաղտատի գիծին՝ Գոնիա-Էրէյլիի ճիւղը առանց հաշուելու, նոյն Ընկերութեան շահագործած 1,032 քիլոմէթր գիծերուն հասոյթը բաղդատելով 1904ին 1,673,637 ֆր.աւելի է՝ այսինքն հարիւրին 18.34։ Հայտար Փաշա Էնկիւրիի գիծին վրայ 1905ին երթեւեկած են Ա. կարգով՝ 94,284 հոգի, Բ. կարգով՝ 580,681 և Գ. կարգով՝ 1,183,536։ Այս քանակը անցեալ տարուանէն 330,177 աւելի է։ Ուղեւորներէն 1,445,802ը՝ Պոլսոյ շրջակաները գացած են, 171,803ը՝ մինչեւ Նիկոմիդիա և 240,396ը՝ մինչեւ Էնկիւրի։ Ամբողջ ուղեւորներու թիւն է 1,888,501։ Մայթէբէ-կղզիներու գիծին հաստատուելովը 1905ին երթեւեկողներուն թիւը 299,123 աւելի էր 1904էն, իսկ միւս կայարաններու համար ալ ուղեւորներուն յաւելումը 36,948 է։ Էսկիշէհիր-Գոնիայի գիծին վրայ երթեւեկած են ընդամենը 105,484 ուղեւոր, որ 1904էն 14,654 պակաս է։ Համիտիէ-Ատաբազարի վրայ երթեւեկած են 60,215 ուղեւորներ, 1904էն 828 պակաս։ Ապրանքներու, կարասիներու և անասնոց փոխադրութեան գալով, Հայտար Փաշա-Էնկիւրիի գիծին համար 324,904 թոնս է։ Նախորդ տարիէն 32,447 աւելի։ գոյացած հասոյթն է 22,271,914 զրշ.։ Նախորդ տարիէն 3,447,470 աւելի։ Էսկիշէհիր-Գոնիայի գիծ՝ 162,707 թոնս՝ նախորդ 31,344 աւելի։ հասոյթն է 13,088,959, նախորդ տարիէն 2,919,080 աւելի։ Համիտիէ-Ատաբազար՝ 28,012 թոնս, նախորդ տարիէն 4700 աւելի։ հասոյթն է 293,479՝ նախորդ տարիէն 39,760 պակաս։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԴԱՏԸ.— Արգէն իր ժամանակին մանրամասնօրէն գրած էինք Իզմիրի մէջ գործուած խարդախութեան մը պատմութիւնը որ մեծ իրարանցում պատճառած էր առեւտրական հրապարակին վրայ։ Ցայտնի է թէ եօթը Հայեր և չորս Յոյներ, որոնց մեծ մասը երկրորդական պաշտօնեաներ էին, ընկերակցութիւն մը կազմած էին Եւրոպայի առեւտր. տուները խաբելու համար։ Ասոնք իբր արտածող նորահաստատ մեծ վաճառատուն մը, շրջաբերականով ծանուցած էին ամէն կողմ թէ խիստ նպաստաւոր պայմաններով Անատոլուի ապրանքներ կրնան ղրկել։ Այս միջոցը յաջողցաւ և զանազան յանձնարարութիւններ եղան իրենց։ Խաբեբաները անմիջապէս գործադրեցին ապպրանքները՝ և ապրանքը բեռցուելուն պէս, գնորդներուն հաշուոյն դրամները գանձեցին։ Բայց երբ ապրանքը ժամանեց, գնորդները տեսան որ հակերը և սընտուկները քարերով լեցած էին, և փոխանակ բուրդի՝ գոմէշի մազ և կանեփ թխած էին։ Այս 11 խաբեբաներէն եօթը ձերբակալուած են և միւսները փախած։ Խաբուողներուն մէջ կան Լիվերբուլի Արթուր Ունսվօրք տունը որ 198 ոսկի վնասած է և Տէվզպրիի Բամսէն և որդի տունը՝ 400 ոսկի, եւն.։ Այս խարդախութեան դատը սկսաւ Իզմիրի Պատժական Ատեանին առջեւ։

ԱՒԱԶԱԿԻ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ.— Իզմիրի թերթերը կը պատմեն թէ անցեալները Սարգիս էֆ. Պալեօզեան, երբ Նոր-Բլիւզ փողոց, սարիրչին խանութը նստած էր, տեսաւ որ հոնկէց կ'անցնէր աւազակ մը որ բաւական ատենէ ի վեր Մաղնիսայի շրջակայքը գողութիւններ և չահատակութիւններ կը գործէր, և կը փնտրուէր։ Սարգիս էֆ. Մաղնիսայի մէջ գործարան ունենալուն համար էր որ կրցաւ ճանչնալ զայն։ Բայց աւազակը ծպտուած էր, պարզ քաղքենիի զգեստ հագած էր, յարդէ գլխարկ մը դրած և մաղերն ու մօրուքը ներկած։ Առաջին անգամ վտահ չեղաւ այս մարդուն ինքնութեան վրայ և թողուց որ մեկնի։ Բայց հետեւեալ օրը Մաղնիսայի հաստատութենէն երկու գործաւորներ բերել տուաւ որոնք լաւ կը ճանչնային աւազակը։ Այս գործաւորները սկսան ամէն օր քաղաքին ամէն կողմերը շրջիլ աւազակը տեսնելու։ Ցուսահատած էին փնտուելէ, երբ անցած չորեքշաբթի քարափին վրայ տեսան այս ծպտեալ գողը և ճանչցան զայն որ ոստիկանութենէն ձերբակալուեցաւ։

ՄԷԶԷ ՄԷՋ ԳՈՐԾԵՐ.— Ճակատագրական նամակները.— Պոլիս, Վըլայէ-Սէրայի բնակիչները հինգշաբթի օր իրարանցումի մատնուեցան տունէ մը եկած աղաղակներէն։ Այդ տունը կը բնակէին Էրիկ մը, Կիկ մը իրենց չորս զաւակներովը։ Վեց ամիս կար որ անդրանիկը՝ 22-23 տարու, հետը տունը կը բերէր իր մէկ բարեկամը, նոյնպէս երիտասարդ։ Մայրը սակայն, քառասուն տարեկանի չափ, այդ հիւրին համար սկսած էր տաք համակրութիւն մը զգալ, զոր վերջապէս խոստովանեցաւ։ Երիտասարդն ալ փոխարինեց այս զգացումներուն, և ժամանակ մը թղթակցութիւն մը շարունակուեցաւ երկու տարիտանջիկներուն միջեւ։ Բայց գործը մէջտեղ ելաւ։ Ամուսինը իմանալով, խիստ սաստ մը տուաւ կնոջը, որ աւելի դրացիներուն ծաղրածութիւններէն յուսահատած, քան էրիկէն կերած ծեծէն, որոշեց անձնասպան ըլլալ։ Այսպէս, ինքզինքը տանը ջրհորը նետեց, և սակայն ազատեցին զայն կէս նուազած։ Այս լոգանքը, հեռու անոր կիրքերը մեղմելէ ա՛լ աւելի բռնկուցուցաւ զայն, որպէսզի հազիւ ինքզինքը գտած, վերսկսաւ թղթակցութիւնը երիտասարդին հետ։ Այս վերջինն ալ սկսաւ ձանձրանալ այլեւս։ Բոլոր նամակները ժողվեց և դրացի կնկան մը տուաւ։ Տարփուհին իմացաւ, ուզեց եւ առնել նամակները և չյաջողելով, որոշեց դարձեալ վերջ տալ իր օրերուն։ Այսպէս, հինգշաբթի օր, դարձեալ ուզեցաւ նախորդ ճակատագրական հորը, կապարիչը բացաւ, և մէջը խորասուզուելու վրայ էր, երբ ճիշտ այս պահուն, իր տղան որ զինքը կը հետազօտէր, թեւէն բռնեց անոր և ազատեց քաշեց ուրիշներու օժանդակութիւնով։ Անձնասպանութեան այս փորձն էր որ մեծ քրարանցում տպաւորեց թաղին մէջ և դրացիներ հոն հաստաս։ Այս օգնութեան փութացողներուն մէջ կար նաեւ այն կինը որուն քովը էին նամակները. այս կինը այն ատեն առաջ անցաւ և ամէնուն ներկայութեան հորը նետեց թղթածարը։ Այս անգամ կ'երեւի թէ առ յաւէտ մարած է այս քառասունոց տիկնոջ կիրքը։

ԳՈՒԻԲ ՄԸ ՈՍԿԻ.— Տարօրինակ դէպք մը պատահեցաւ ուրբաթ օր Բերայի մէջ։ Էմին Ճամի փողոց, միջնորդ Էրկրերի տունը հիւր էր գացած Տիմիթրի։ Այն օրը առոր քով եկան երկու անծանօթներ և յայտնեցին թէ գուբ մը ոսկի գտած են, բայց 26 անգլ. ոսկիի չափ դրամի մը պէտք կայ զանոնք ձեռք բերելու համար։ Ո՞վ չուզեր ընկեր ըլլալ գտնուած գանձի մը։ Ու Տիմիթրի ալ հաւանեցաւ, մանաւանդ երբ անծանօթները ցոյց տուին իրենց քովը դտնուած 260 հատ սուտ ոսկիներ։ Երեքը մէկ դուբս եկան և գացին Ղալաթիա, ուր լուսայափոխի մը ցոյց տուին այդ սուտ ոսկիները։ Լուսայափոխը առնելով ոսկիները դիտեց, զննեց և յարեց թէ մէկ հատը 35 դրուշի չափ կ'ընէ։ Տիմիթրի ալ վրդովեցաւ, հանեց 26 անգլ. ոսկին յանձնեց։ Ասոր վրայ անծանօթները ըսին թէ հիմա Բերա, Այ-Քոնսթանթին երկեղեցին պիտի երթան քահանայի մը որ գայ միասին, որպէս զի կրօնական արարողութիւնով տեղէն հանեն ոսկիի գուբը։ Լա՛ւ. Տիմիթրի համակերպեցաւ, և միասին գացին եկեղեցին. հոնկէ քահանան առին իրենց խումբը ամէնքը գերեզմանցեց։ Պարի եւ ուրիշ մը Դարի հակառակը պնդեցին, եւ ահա կռիւը։ Բիֆաթ և Խուլուսի միւս երկուքը ծանրապէս վիրաւորեցին եւ երբ կը փախչէին ձերբակալուեցան։

ԱՐԿԱԾ.—Բերա, Ֆիրուզ-Աղա չինուելու վրայ եղող արթրմանի մը մէջ աշխատող Հասան, առջի օր վար ինկաւ և վիրաւորելով հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

ՎԱՑՐԱԴ ՊԱՑՔԱՐ ՄՐ.—պատուաւոր աղջիկը.—Նազլիէն կը ծանուցանեն թէ անցեալ երկուշաբթի գիշեր Այիշէ անուն գեռատի աղջիկ մը, տաքէն նեղուելով անկողինը տանը պարտէզը տարաւ և հոն պառկեցաւ։ Հանդարտ մը կը քնանար պայծառ երկնքին տակ, երբ գէշ խառնուածքով սրիկայ մը. Հասան, պարտէզին պատէն մագլցեցաւ և գայլի քայլերով մօտենալով անպիտակ քնացողին, ուզեց իր բաղձանքները լրացնել։ Բայց այս յանդուգն տարփամոլը ընդդիմութեան հանդիպեցաւ։ Մարդը ի զուր կ'աղաչէր, կ'սպառնար, կը համոզէր կամ կը սարսափեցնէր։ Աղջիկը յուսահատ դիմադրութիւն մը կ'ընէր և իր պատիւը կը պաշտպանէր ծայրայեղ խրատութիւնով մը։ Վայրագ մարդը, այսպէս, չի կրնալով իր կիրքը յաջեցնել, քաշեց հրազէնը և երկու անգամ կրակեց աղջկան վրայ, որ դիտաւորեալ մեռաց։ Դրացիներ փութալով այս աղմուկէն, բռնեցին վատաշունչ չարագործը և յանձնեցին արդարութեան։

ՑՈՒՍԱՀԱՏ ՄԸ.— Ճիպալիի Սէֆրիքոշ թաղը ծխավաճառ Իսմայիլ, ուրբաթ ժամ 7ին, իր բնակած տանը վերի յարկը անձնասպան եղաւ բէվոլվէրով, որուն գնդակը ազիքները ծակեց։ Տընեցիները, հրազէնին ձայնը լսելով, վերի յարկը փութացին և տեսան թէ Իսմայիլ կնոջի վրայ պառկած է ու բերանէն առաս արիւն կը հոսի։ Տնեցիները սկսան աղաղակել. ոստիկանութիւնը իմանալով նոյն տունը գնաց, վիրաւորը քննեց և տեսաւ թէ մեռած է։

ՀՐԴԵՀ

ՀՐԴԵՀ ծագեցաւ երէկ Եէնիգաբու, Քեաթիպ Բաբամ փողոց փաստաբան Խաչիկ էֆ.ի վարձքով բնակած տան վարի յարկէն բայց չուտով մարեցին։ Պատճառը սա էր որ Խաչիկ էֆ.ի աղջիկը Հայիուհի ձեռքի լամբարը ձգած էր որ կրակ առած էր։

*** Երէկ դիշեր ժամը 2ին հրդեհ ծագեցաւ Բերա, Քալիոնճը Քուլլուք, Ցունաց եկեղեցիին դէմ, Աբասիայի սեփական և անպիտանպատակ Անէսթէմոյի բնակած ապառնովագրեալ տունէն, որ ամբողջովին այրեցաւ։ Վարձակալը հրդեհին պատուն տունը չէր։

ԹԱՏՐՈՆ ՄՆԱԿԵԱՆ

ՄԱՔՐԻԳԻՒՂԻ ՄԷՋ

Այս դիշեր, ժամը 2½ին Մաքրիգիւղի թաղապետական թատրոնին մէջ, փայլուն ներկայացում

ՔՕՂԱՐԿՈՒԱԾ ԿԻՆԸ
ՄԵԼՈՏՐԱՄ 9 ԱԲԱՐ
ՊԱՐԵՒԵՐԳ

ՊԷՅՕՂԼՈՒ ԻՃԲԱ ՏԱԲԼՍԻՆՏԷՆ

Յովհաննէս Ֆրէնկեան էֆէնտիին Զիյէթի վէ քերիմէսի Խատիճէ հանըմար զիմմէթլէրինտէ Պէյօղլու Պիտայէթ մահքէմէսի պիրինճի Հուգուգ տարիէսինտէն սատրը օլուպ թէմիզէն թասարդ գէլըմմըշ օլան 17 Իլլուլ 321 թարիխլի իլամ մուճիպինճէ պաճառը օլան 150 ատէտ լիրան օսմանիէնէն մա ֆայիզ վէ մէսարիֆի մուհասէպէճի թէէմին իսթիֆասը զիմմէտնտա մէտեռնանը մուսիմլէյանընն պէր վէճհը միւնասէբիա էօնտէի թասարրուֆլարընտա օլուպ, տայնի մուսիմլէյէ նամընա ֆէրաղը պիլ վէճֆա իլէ մուգայրէա վէ ֆիրուխթը հիւքմը իլամա միւսթէնիա պուլունան Այս Փաշա մահալլէսինին էպէ սօգաղընտա քեսին թուլէն տօգուզ արշըն տօգուզ բարմագ վէ արվէն օն արշըն օն իքի բարմագ քի ճէման թախմինէն 100 արշընը միմարի արսա իւզերինէ մէպնի իւչ օտա մա սուֆա վէ մաթղափ վէ ապտէսթխանէյի վէ արգաստնտա թուլէն 11 արշըն 23 բարմագ վէ արվէն 9 արշըն 11 բարմագ քի պի հիսապը թէրպիի 300 արշընն մըգտարը պաղէէ մահալինի միւշթէմիլ վէ իթթիսալինտէ թուլէն 9 արշըն 9 բարմագ վէ արվէն 4 արշըն 5 բարմագ քի ճէման թախմինէն օն ալթը արշընն իւզերինէ մէպնի 4 օտա վէ սուֆա վէ ապտէսթխանէյի հավի վէ արգա ճիհէթինտէ խարիճտէ թախմինէն 40 արշընն մահալինտէ մաթղափ վէ թուլումպալը գույյուս միւշթէմիլ 12 միւքերրեր 12 նումէրօլաբ իլէ մուրագամ Քասրմ Փաշասա Սէրվէրի Մէսճիտի չերիֆինտէ վագը մէրհում Իսմայիլ աղա վագֆընտան թէվֆիր ինթիգալը իքի տպաղ պիչաղ խանէ լէտէլ միւզայէտէ 13500 ղրշ. ալթմուն ագչէ պէտէլի իւչ թալիպի էօհտէսինտէ թէքարրուր խտէրէք ֆմուվագգաթ գարարատատէսի քէշիտէ գէլընմըշ օլուտուղնտան վէ թարիխը իլանտան իթթիպարէն 31 կիւն զարֆընտա լասքալ եիւզտէ պէշ գամմշյա թալիպ օլուպ մալիմաքը մուֆասսալ ալմագ խթիկյէնէրին եիւզտէ իւչ նիսպէթինտէքի տէքօզիթօ ագչէլերինի միւսթահսպպէն Պէյօղլու Պիտայէթ մահքէմէսի Իճրա տարիէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի վէ միւատէթը մէգքիւրէ խիթամընտա եանի չէհրը իլլուլին 8ինճի բէնչշէնպիհ կիւնիւ սաաթ 8 բատտէլերինտէ գարարատատէի գաթիսի քէշիտէ գէլընմագ իւզրէ սալիֆիւզիքբ խանէ բիշկեհրնտա մէմուրը մուվաճճէհէսինտէ հաղրը պուլունմալարը տարիէի մէգքիւրէտէն իլան օլունը։

Ֆի 26 Աղրաթոս 322

ՏՕԳԹ. ԳԱՌԼՕ ՑԱԿՈԲԵԱՆԻ ազգը կարդացէք Դ. երեսը

ՊՕՄ ՏԸ ՖԻԿ
ՏՈՒՓԸ 50 ՂՐՈՒՇ, ԿԷՍ ՏՈՒՓԸ 27 ՂՐՇ.

ՊԱՆԱՍԻՈՒՄԻ ՁՈՒԼՍՈՒՐԱՆԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ
ԳՐՆ Ե
ԹՈՒԿԱՅ ԱՂԷՐՆ
91
ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ՍԻՄՕՆ ԶԷՈՄԼԷՐՋԱԵԱՆ

Արտառոց Կտակ Մը

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ժ.

ՀԱՐՐԻՍ ՔԻՄՊԷԼ

— Ուրեմն, Տեարք, չնորհակալ եմ, ճամբայ ելնենք, Աստուած հետերնիս ըլլայ, ըսաւ Հարրիս Քիմպէլ։

Մէկ ժամէն պակաս միջոցի մէջ 15 փարա՛խս։ Եռանիւ նստողներէն ո՛չ մէկը մինչև հիմա կրցած էր այնքան արագութեան հասնիլ։

— Տեարք, ըսաւ Հարրիս Քիմպէլ, չեմ գիտեր թէ ի՛նչպէս կրնամ երախտագիտութիւնս յայտնել...։

— Մաղը չանելով, պատասխանեց պարլպէս Ուիլ Սդէնդրն։

— Զեզի համար գրաւ դրած ենք, աւելցուց Բոպէրդ Ֆլօք։

Ուիլ Սդէնդրն յառաջակողմէ և Բոպէրդ Ֆլօք յետնակողմը նստան, Հարրիս Քիմպէլը մէջերնին առնելով։ Քանի մը հաճոյակատար անձեր, որոնք մեքենան բռնած էին ճամբուն վրայ, հուժկու թափ մը տուին անոր և եռանիւը սուրաց խոյացաւ, աղմիւլի հուրբրանեներով ողողուած։

Մեկնումը հիանալի եղաւ։ Եռանիւը կայծակի արագութեամբ կը սուրար խնամքով յարդարուած ճամբու մը վրայէն։ Երեք հեծեալները չէին խօսեր, բերանին առած էին փետուրէ խողովակ մը, որպէսզի օդը ուժգնօրէն չքախի իրենց թոքերուն։ Եռանիւը իր եռանէն կը յարուցանէր փոշիի ամպ մը, և ազդարար ձայնէն զգուշանալով, անցորդները մեկդի կը քաշուէին ճամբայ բանալու համար։

Վերջապէս, առաջին քառորդ ժամէն ետքը, ինչպէս որ ըսաւ Ուիլ Սդէնդրն, որ վայրկեանները կը հաշուէր, հինգ փարսախ տեղ գացած էին և կը բաւէր այս արագութիւնը պահել կէս օրէ քանի մը վայրկեան առաջ ժամադրավայրը հասնելու համար։

Զէր կարծուեր ուրեմն որ ո՛ւ է արգելք ելնէր երբ ժամը 11էն քիչ մը ետք, մինչ եռանիւը կ'անցնէր ընդարձակ դաշտագետնոցի մը, կատաղի ոռնումներ լսուեցան։ Ճիչ մը խուսափեցաւ Բոպէրդ Ֆլօքի բերանէն, ուրկէ վար ինկաւ փետուրէ խողովակը։—Դայլե՞ր։

Այո՛, քսանի չափ գայլեր կուգային, անօթութենէ կատղած, և սոսկալի արագութեամբ կը մօտենային եռանիւ նստողներուն։

— Բիվոլվէր մը ունի՞ք, հարցուց Ուիլ Սդէնդրն, առանց վայրկեան մը մտքնէ գայլերը, որոնք անիւներուն չուրջը կը ցատկտէին։ Հրաղէնները պարպուեցան մինչև վերջին փամփուշտը, և գայլերու վոռմակէն տանի չափ սպանուեցան։

Այս միջոցին Հարրիս Քիմպէլ յաջողեցաւ հրաղէնը նորէն լեցնել, որուն վեց հարուածները եռ մղեցին գայլերը։ Կէս օրին տասը վայրկեան կար։ Երկու փարսախ հեռուէն կ'երեւային Օլիմբիայի առաջին տունները։ Եռանիւը լափեց այս հեռաւորութիւնը ճեպընթացի մը արագութեամբ և քաղաք հասաւ դէմը ելնողները կոխոտելու վտանգը աչք առնելով և կեցաւ նամակատան առջեւ, որուն ժամացոյցը ճիշտ կէս օր կը զարնէր։

Հարրիս Քիմպէլ իջաւ։ Հազիւ կարենալով չունչ առնել, ճեղքեց հետաքրքիրներու ամբոխը, որոնք չորրորդ խաղակցին ժամանման կ'սպասէին և փութաց սրահը։

—Հարրիս Քիմպէլի համար հեռագիր մը կայ, պոռաց հեռագրատան պաշտօնեան։

—Ներկայ եմ, պատասխանեց Դրիպլունցի աւագ քրոնիկագիրը և դգայազիրկ ինկաւ նստարանի մը վրայ։

Իր ընկերներուն անձնուիրութեան և կորովին չնորհիւ, Հարրիս Քիմպէլ ճիշտ ժամանակին կրցած էր հասնիլ։ Գալով Մր. Ուիլ Սդէնդրնի և Մր. Բոպէրդ Ֆլօքի, անոնք 46 վայրկեանի և 33 երկվայրկենի մէջ 15 փարսախ տեղ ճամբորդելով արագութեան մէջ զիրենք գերազանցող մը չունեցան։

(Շարունակելի)

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՏԱՆ
Ընթացք Ընթերցանութեան. ԴՊՐՈՑի ԳԻՐԲԸ. կը բաղկանայ 6 մասերէ՝ 2ը Մանկապարտէզի և 4ը նախակրթարանի համար. պատկերազարդ և դիւրասոյց մէթոտով յօրինուած։ Ուղղակի դիմողներուն մեծ զեղչ։
ԲԱՌԴԻՐՔ Անգղ—Հայ. Վ. Ց. Ցա. կոբեան. ընտիր թղթի վրայ տպուած ու փառակազմ. գին 108 դրշ.
ԲԱՌԴԻՐՔ Հայ—Գաղ. Ե. Տէմիրճիպաշեան, կը պարունակէ նաև յատուկ անուանց Բառգրքուկ մը. Գին 15 ղրշ. մէջ։ Սոյն երկու Բառգրոց փոստը և ուղղուած տեղը հասցնելը դրատան վրայ է։ Ամէն յանձնարարութիւն ինամով ու ճշդիւ կը կատարուի։ Գաղղերէն նշանաւոր հեղինակաց զանազան գործեր կեսգինով։ Վարձու գիրք կը տրուի։ Դիմել ուղղակի Գրատունը՝ Պահէք Գարու, Բասիմ Փաշա խան առ Զ. Թորոսեան։ 8—3

ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Ա. Ղ. Զ Կ Ա Ն Ց
ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՅԵՐԵԿԵԱՑ
Գարգիւղ, Մեհիւրսար ճասսխի
Հաստատուած 1901 մայիս 1ին
Բանիմաց ծնողաց գնահատման և քաջալերութեան մէջ հինգ տարիւնաւոր տարիներ յաջողութեամբ բոլորելով, վարժարանս մտած է իր 6ՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻՆ մէջ, իբրև Բարձրագոյն Վարժարան Ազգիկաց։
Վարժարանս հաստատուած է նպատակն լայնագոյն և օգտաւէտ չէնքի մը մէջ, որ իր ներքին բաժանումներով և օդաւէտ դիրքովն ալ դպրոցական ամէն յարմարութիւն կը միացնէ իր մէջ, գիշերօթիկ և ցերեկեայ աշակերտութեաց համար հանգստաւէտութեան և առողջապահական ամէն պայման լրացնելով։ Կ'աւանդուի ազգային լուրջ կրթութեան մը հետ՝ լեզուաց (Թուրք. Հայ-Յունա. Անգլի.) և գիտական անհրաժեշտ ծանօթութեանց հիմնական ուսումը։ Յունարէն և Անգլիացի կարող վարժուհիներ իրենց յատուկ խնամքին և հոգածութեան առարկայ դրած են Յունա. և Անգլ. լեզուաց խօսակցարարժութիւնը (բռաքիք)։ Զեռնարս ուսուցիչներու և վարժուհիներու ընտիր ասմբ մը տնտնած է գործադրութիւնը ուսմանց Ծրագրին որ կազմուած է նոյն նպատակայնորեն կրթարար՝ աղջկանց խրատական և հիմնական կրթութեանը համար։ Մանուսոր խնամքով կ'աւանդուին նաև Առանին Տնտեսութիւն, Կար ու Ձեռնագործութեան զանազան տեսակները (ձեռքով և մեքենայով), նաև ձայնական և գործիքաւոր երաժշտութիւն, մասնաւորապէս դաշնակ։ Դիշերօթիկներու համար կատարեալ ծնունդ և ընտանեկան անդամի խնամք։ Վարժարանս, իր տարեկան որոշեալ թոշակէն դուրս, չունի կարգ մը օտար վարժարանց յատուկ այն բազմաթիւ ծախքերը՝ որոնք տարւոյ մէջ պատկառելի գումարի մը կը յանգին։
Տարեւան որ և է եղանակի մէջ նոր աշակերտուհի կ'ընդունուի։ Վարժարանին Ցարտարիրը փափաքողաց կը դրկուի։ Բանակցութեան համար պէտք է գրով կամ անձամբ դիմել առ Հիմնադիր-Տնօրէնն կամ առ Տեսչուհին ի վարժարան։
Թշակերտուհեաց վերամուտը տեղի պիտի ունենայ 1 Մեպտ. Ուր., իսկ դասերու սկզբնաւորութիւնը՝ Մեպտ. 4 Բշ.։
Հիմնադիր—Տնօրէն
Յ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ
Տեսչուհի
ՕՐ. ՀՐ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ
8—12

ՏԵՄԻՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՅԵՐԵԿԵԱՑ
Գում-Գարու, Զիմբէ Կէլին
Երկսեռ Մանկապարտէզ, Նախակրթարան և բարձր. Ուսումնարան, ուր թնամքով կ'աւանդուին Հայերէն, Օսմաներէն, Յունաներէն և Անգլիերէն լեզուները. ժամանակիս կրթական պահանջումներուն համեմատ գործնական ուսմունք և գիտութիւնք, առեւտրական գիտելիք, նախատարրք իրատաբանութեան և ժողովրդական բժշկութեան (médecine populaire) ուսուցչական ընտիր և ձեռնհաս մարմնով կազմէ, որ կազմուած է 6ի չափահասներն և այցելու ծանօթ և ձեռնհաս անձնաւորութիւններէ։ Աղջկանց բաժին համար մասնաւոր խնամքով կ'աւանդուին ձեւի, կարի, քաղցրի, սեպհագործութեան և սեղնանկարչութեան (peinture à l'aiguille) ճիւղերը։
Դաշնակի, մանտոլինի, Լութակի, ֆլիւթի և ուտի մասնաւոր դասեր կը տրուին կարող վարպետներու ձեռամբ։
Վարժարանս իր առաջին շրջանը յաջողութեամբ բոլորելէ յետոյ, արձակուրդ չունենալով, երկրորդ շրջանը սկսած է և ամառնային եղանակի կիսօրեայ դասաւանդութիւնը կը շարունակուին Յունիս 1էն ի վեր։
Նոր աշակերտ ալ փափաքող ծնողք կը հրաւիրուին բանակցիլ Տնօրէնութեան հետ։
Հիմնադիր Տնօրէն
Լեզուագիտական վարժարանի
9—10 Կ. Ս. ՏԷՄԻՐԵԱՆ

ԲԷԹՐՕԼ ՈՒՐՍԼ
ՄԱԶԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
PETROLE OURAL
Երբ մաղերնիդ լաւ մը լուաք ԲԷԹՐՕԼ ՈՒՐՍԼԻՆ հականեխիչ և զօրաւորիչ հեղուկով, վստահ եղիք թէ անոնք ընաւ պիտի չթափին և ձեր գլխուն ծակոտիները ուելի պիտի զօրանան։
Ցիշեալ հեղուկը վաճառուած է ֆրանսական Բժշկական Կանառէն և այսօր ամէն կողմ կը գործածուի։ Եթէ հեպաթափութենէ բռնուած էք, գործածեցէք այս հեղուկը և կատարելապէս պիտի բուժուիք, և ձեր մաղերը ուելի պիտի զօրանան, չտանան և ձեր դէմքին գեղեցկութիւնը պիտի ուելցուայ։
Կը ծախուի բոլոր ապթիրիներուն և դեղավաճառներուն քով։ Ընդհ. ներկայացուցիչ C. Basiliades et Cie. կ. Պոլիս, Պաղչէ-Գարու, Շերին խան, Թիւ 11։ 25—15

ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ
ՀԱԳՈՒՏԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ անուամբ հրապարակի վրայ ծանօթ հանդերձեղինաց այս վաճառատան ընկերներէն Տեար Արսակ Մոսիկեան բաժնուած ըլլալով, գործը ամբողջովին մնացած է Տեարք Տիգրան Տաշմանեան եւ Ընկ. ի որ ըստ առաջնոյն պիտի շարունակէ գործել նոյն ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ անուամբ։ Ցիշեալ վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուի նոր ու գեղեցիկ մոդերք մը գարնան եւ ամառուան զանազան հագուստներու, արանց և տղայոց, նաև վաճառատան յարգելի պետերը կը տանձնեն պատրաստել ապպրանքով (սիւր զումանց) և այլ հանդերձներ, կերպասի, ձեւի և կնանքի տղեռուութեամբ ամէնէն դժուարաշնչներն իսկ գոհ ձգելու պայմանաւ։ Այս տարիս Եւրոպէն նոր բերել տուած է նորոյթ կերպասներու ճոխ տեսակներ. Բաց ասի, վաճառատունը պատրաստ է շաբաթական համեստ վճարումներով հագուստ պատրաստել ամէն այն ծանօթ անձերուն՝ որոնք մէկ անգամէն գնելու դիւրութիւնը չունին, և այս տարիս պէտք է յիշեցնել որ ուրիշ դերձակներու նման ապառիկի այս գրութիւնը երբեք անհրաժեշտ ու սուղ չպիտի ըլլայ յարգելի յաճախորդաց համար։
Սակարկութիւն չկայ. գիները՝ թիւը ԵՐԿԻՒ դահեկան։ Մէկ կերբոնաւորէն
"ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ,,
25 Սուլթան Համամ, Հալուզլը խանի կիցը թիւ 25։ 25—50

ՊԻԹԸՐ ՔԱՄԲԱՌԻ
BITTER CAMPARI
ՊԻԹԸՐ ՔԱՄԲԱՌԻՆ տիեզերապէս ճանչցուած արտադրութիւն մըն է։ Ստամոքսի օգտակար ըմպելի մըն է, որուն գործածութիւնը յանձնարարուած է ամէն երկիրներուն մէջ։ Ամէն մըն է, որուն համը չատ սիրելի է և սիրաժարկ կը դրգռէ։ Ինչ՝ը կազէ օգի հետ խառնուելով՝ ամրան համար ամէնէն ախորժելի, ամէնէն զովացուցիչ և ախորժարար ըմպելին կ'ըլլայ։

ՔՕՐՏԻՍԱԼ ՔԱՄԲԱՌԻ
CORDIAL CAMPARI
ՔՕՐՏԻՍԱԼ ՔԱՄԲԱՌԻՆ հեղուաւէտ փոշի մըն է որ իբր մարսողական կը խմուի կոնեակներու վրայէն, և որուն համը իր նմանը չունի։ Ճաշէն ետք առնուած փոքր գաւաթ մը ստամոքսը կը կազդուրէ և մարսողութիւնը կը դիւրացնէ։ Զորաւոր ըմպելի՝ երու անպատեհութիւնները բնաւ չունի։

ՊԻԴԸՐ ՔԱՄԲԱՌԻՆ և ՔՕՐՏԻՍԱԼ ՔԱՄԲԱՌԻՆ փոքր գաւաթներով կը ծախուին գարեջրատուներու, առաջնակարգ սրճարաններու և ճաշարանաց խանութներուն մէջ։
Շիրով կը ծախուի մեծ նպարավաճառներու քով և դեղի մեներանոցներու մէջ եւն.։ 26—14

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ՍՏԱՅԱՆՆԷ ՑՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՍԿԻԵԱՆ
ԳՐԱՏԱՆ Նոր հրատարակած «ԳԵՂԵՑԻԿ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒԻ։ ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻ» անուն գիրքը պատրաստուած յատկապէս տաճկախօս դաւառներու համար։
Գիրքը կը խտացնէ իր մէջ չատ մը առաւելութիւններ՝ որոնց կարելի է տեղեկանալ պզտիկ քննութեամբ մը, գիրքին մաս կազմող բառարանը մանաւանդ չատ կը դիւրացնէ ուսուցիչներուն գործը, քանի որ տղաք առանց նեղուելու պիտի փափաքին պատրաստել իրենց դասերը՝ ըլլայ դպրոցէն ներս կամ անկէ դուրս։
Գրատան գնէն է 20 % բայց աղքատիկ դպրոցներու համար մասնաւոր զեղչ ունի։
Հացէ. — Պոլիս, Խորասանճեան խան, Նոր Գրատուն

ՏԻԳՐԱՆ ՄԻՆԱՍԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ - ԴԵՐԶԱԿ
Որ երկար տարիներէ ի վեր հաստատուած էր Քիւչիւկ Աչբր էֆ. Խանը, այս անգամ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն դիւրութիւն մը ընծայելու համար փոխադրուած է Էօմէր էֆ.ի վաճառատան դիմաց՝ Եոբկիսարիս Խան, Թիւ 3 սենեակը, ուր կը գտնուին նորաձեւութեան կատարելապէս յարմար, ազնիւ և տակուն կերպասներ՝ կարողէքին պէս խիստ դիւրամատչելի գիներով։ Կը յանձնարարուի յարգելի դերձակը, որ իր հաճակերի ընտրութեան միացուցած է նաև վարպետ արհեստաւորի մը համբաւը։ 10—8

Բոլորովին սխալ է եթէ մարդիկ իրենց փտած կամ կոտրած ակռաները քաշել կուտան։
ԹՈՂ ԴԻՄԵՆ
ԱՏԱՄ ՆԱԲՈՅԺ
ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆԻ
որ արհեստական ակռաներ կը հասցնէ
ոսկի կը լեցնէ
եւ ոսկի գուլոն կ'անցընէ
Այցելութիւններ կ'ընդունի ամէն օր առտուն կանուխ, Սկիւսար, Իսլամիւէ իր ընակարանը և ժամը 4—11 Պոլիս, Պանչէ Գարու, Պիր-Պիր-Զէյլա վաճառատան դիմաց։ 17—50
Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ
Նոր դասագիրքերու գրացուցակը ձրի կը ղրկէ։ Հարիւր դրուշի գիրք առնողին 25 դրուշը կը վերադրէ։
Առանց թղթատարի ծախք պահանջելու ամէն գիրք Պոլսոյ դիմով ուղղին կը հասցնէ։
Մեր դասագիրքերը ամէնքն ալ կըրկին տպագրութեան արժանացած ըլլալով մէջտ պատրաստ կը գտնուին։
Դիմեցէք մէջտ, Կ. Պոլիս, Մէրճան փողոց Թիւ 57։ 10—6

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
ՏՕՔԹ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ
(ՅԱՁՈՐԴ ՏՕՔԹ. ՄՕՆՅԷԼԻՒ)
Ծանօթ մասնագէտ ջղային եւ մտային հիւանդութեանց
Իր բնակարանը փոխադրած ըլլալով Բերա, Թաքսիմ, Շիշլի փողոց, Թիւ 4 տունը, հիւանդ կ'ընդունի բաց ի հինգշաբթիէ, ամէն օր կէս օրէ վերջ։
Զորեքշաբթի աղքատաց ձրի։

ԷՔԻԼԻՏԻՆԻ
ԲԻՄԵՐԸ ՀԱՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
Աստիճաններու և երդամներու վրայ գոյացած ամէն տեսակ բիծերն ու աբատաները հանելու համար միակ և անբաղդատելի դեղը։
Բոլոր օտ. կայարութեան համար ներկայացուցիչ
Ն. Է. ՔԱՄՓՈՆԱՅԻ
(Կալաթա, Միլլեր խան)
Գաւառներու համար վաճառողներ կը փնտռուին։ 25—50

ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք. ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ. ՊԻՏԻ ՕԳՏՎԻՒԻՔ
Երբեսասարդներու Շէմարիա խորհրդատուն
ՏՈՔԹ. ԳԱՌԼՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱՓՐՈԴԻՏԵԱՆ ԵՒ ՄԻԶԱՑԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Ամեն օր, բաց ի Կիրակի օրերէն, կը գտնուի Պէրպէրեան դեղարանը, Կէտիկ Փաշա Պոշի ժամը 3էն մինչեւ 6. եւ Գանճեկ-Գարու Մէրճիմէքճեան - Պիանճի դեղարանը ժամը 7էն 11։
Ուրբաթ օրերը ձրի
Երկու դեղարանեներուն մէջ ալ
Տոքթ. Գարլօ Յակոբեան, իր բազմամեայ փորձառութեամբ և եւրոպական ամէնէն նշանաւոր բժիշկներուն կիրարկած մէթոտներով, արագապէս և առանց ոնէ հեաք թողելու կը դարմանէ ամէն տեսակ ոտիրութեան տխրութիւնը, (ինչպէս ցերամիոսիան (պէլ օղու գլուղա), գնուք միլիդէռ, տանգրդ մու և սիֆիլիս (ֆրէնկի), սերմնանուազութիւն, երազատիրութիւն, տանջանք անկարողութիւն, և մանաւանդ երիտասարդներու և ծերերու յատուկ դժուարամիզութիւն (ուրդրեսիսման բուհդրալ եւ իրեդրոշիթ տը բրուդաղ)։
Ներքոյէ բերել տուած նորաձեւոց գարնանքներով, վերոյիշեալ հիւանդութեանց յատուկ ամէն տեսակ միրուհատակն գործողութիւն կը կատարէ արագ և առանց ցաւ պատճառելու։
Մասնագիտական (միքրոսքոպիք) զննութիւնք ուրոգրաֆան ախտերու մասին և տանցմէ զերծ մնալու միջոցներու դիրարկում։
Աւելորդ չէ բսել թէ առաջին այցելութիւնը միշտ ձրի է։ 39—50

"ՕՄԷԿԱ,,
5 սէնթ իչուն թէհանիւտ օ. լուսնմուշ այարը
սաամլար, գաստն վէ երքէք իչուն էնվաի չէչիտ։
Եէկեսանէ տէբօ-զիթօսը
Տէրսա՝ատէթաէ
ՕՐՕՋՏԻ-ՊԱՔ
25—50

Օ ԹԱԼՕՆ Տ'ՕՈ
Քարլօ էֆ. Ասնամեան, հաստատուած Ղալաթիա, Պոյոտա փողոց, Թիւ 103, ծանօթ է իբր առաջնակարգ կոշիկի գործարանատէր և 1903ի Աթէնքի միջազգային ցուցահանդէսին մէջ պատուոյ վկայական առած է։ Կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ ընտիր և առաջնակարգ նիւթերով և նուրբ ճաշակով պատրաստուած ամէն տեսակ կօշիկներ ունի այրերուն համար, 60 դրուշի գինով։ Կայ նաև կիներու համար խիստ տիրոջ ոտքեր՝ տղոց համար կօշիկներ։ մանդիլներ և այլն։

ՏՕՔԹ. Ա. ԵՈՐԿԻԱՏԷՍ
ՆՈՐԱԳՈՅՆ ՄԷԹՈՏՈՎ
ԵՒ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ՄՈՐՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ
ՈՒ ԳԱՂԴԻԱԿԱՆ ԱԽՏԸ
ՈՐՈՆՑ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆ Է
Տօքթ. Ա. Եօրկիատէս որ գաղդիական ախտ և մորքի հիւանդութեանց հմտագոյն մասնագէտ մը Թաքսիմով կը բուժէ իր դարմանատան մէջ՝ Բերա Անալէյմբը, շաբաթական Լէքսօնի վերնայարկը առաջին յարկի աբարթմանը՝ ամէն օր կէսօրէն մինչեւ իրիկուն։
Մասնագէտ մասնաւոր մաղի յատուկ ամէն տեսակ հիւանդութեանց. եւրոպական վերջին դրութեամբ հիմնակէս կը բուժէ մազերու թափիլը, գլխու թեփն ու քիչը։ Մորթային հիւանդութիւն ունեցողները երեքշաբթի, Զորեքշաբթի և Շաբաթ օրերը (Ը. Թ.) ժամը 6էն մինչեւ ութ կ'ընդունի։ 40—5

ՃԻՇՏ ՁԵՐ ՈՒԶԱԾՔ
Ունենալ գրատուն մը ուր անմիջապէս, և առանց խաբուած ըլլալու երկիւղի, կարենաս հայթայթել գրենական պէտքերդ, դիւրամատչելի պայմաններով,— պզտիկ առաւելութիւն մը չէ։ Ահա այդ տեսակ դրատան մը բոլոր պայմանները կը լրացնէ
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԳՐԱՏՈՒՆԸ
Որուն տէրը, Յովհաննէս Գրլրճեան, իրեն նշանաւոր ընտրած է յաճախորդին գոհունակութեան և չահուն մէջ փնտռել իր օրինաւոր վաստակը։
ԳԵԼԲՃԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ ամէն կարգի հայերէն, թուրքերէն և ֆրանսերէն գիրքերէ զատ, կը հայթայթէ Մանկապարտէզի նիւթեր, Աշխարհագրական քարտէսներ, բնագիտական և բնագրական պատկերներ, ձեռագործի նիւթեր։ Կ'սահմանէ նաեւ տպագրական ամէն տեսակ գործեր։ Դասագիրքերու ճոխ մթերք մը ունի։ Միայ հասցէի չդիմէք, Մեծ Նոր խանի դրան կից, Կեդրոնական նոր գրատուն Յովհաննես Գրլրճեանի։ 30—4

ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԲԱՆԿԱԼԹԻ
Դիշերօթիկ եւ ցերեկեայ
1. Վարժարանիս ինքնուրոյն տարեշրջանը կ'սկսի յառաջիկայ Սեպտեմբեր մէկէն, իսկ դասերը կ'սկսին տասնեւհինգին։
2. Դիշերօթիկ աշակերտներէն կը պահանջուի դասուց սկիզբէն առաջ ներկայանալ վարժարան։
3. Վարժարանս իր գիտական, դրական, առեւտրական մասնաճիւղերէն զատ ունի նաեւ յատուկ ընթացք մը որ կը պատրաստէ մայրաքաղաքիս Պետական բարձրագոյն վարժարաններուն։
4. Աղջկանց բաժնին մէջ կարի, ձեւի, ձեռագործի դասերը մասնաւոր կատարելութեան առարկայ դարձած են և յաջողիկայ տարեշրջանէն սկսեալ ամարարութեան գործնական դասեր յաւելցուած են։
Տեսչուհի Տեսուչ
ՌՈԶ ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ ԱՐԱՄ ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ
10—2

ՏՕՔԹ. ԼԵՈՆ Լ. ՊՈՂՈՍՈՒԹԻ
Այս անգամ հաստատուած է Մագրիթլը, Ճէվիզիք։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր իր բնակարանը, առաւօտեան մինչեւ երեկոյ։ Շաբաթ օրերը ձրի։
24—30

Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Բերա, Մեծ Փողոց, 396
(Նամանի գարեջրատան վրայի յարկը)
Ամենասաստիկ ցաւած ակռաները վ յրկեանապէս կը բուժեն. ցաւով դիմել և բուժուած վերադառնալու պայմանով։ Արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն յար և նման բնականին ազատ սրատասնութիւն և կատարեալ ծամողութիւն երաշխաւորելով։
Դարուս ամենակատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ առանց դաւի առատնահանութիւն։
Ամառները ամէն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր, և ձմեռները առաւօտէն մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին։ 21—50

ԳԼԽԱՐԿԱՎԱՃԱՌ
ՄԷՍՏԱՃԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Մէստաճեան վաճառատունը որ ասկց առաջ Պոն Մարշէ վաճառատունքով կը գտնուէր և երկաբ տարիէ ի վեր տրուած էր, այս անգամ փոխադրուած է Բերա, Մեծ Փողոց, Օ Լիսն վաճառատան քով, Սրբազան Աստուածածնի առաջին յարկը, ուր բոլոր առաջնոյն, վերջին նորաձեւութեան համաձայն, կը վաճառէ կանանց յատուկ գլխարկներ, և գլխարկի վերաբերեալ ամէն տեսակ զարդեր, ներքոյէն դեռ նոր հասած իր ճոխ մթերքով։ 30—12

ՇԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌ
ՎԱԹԱԼԷԹ
Նոր խանութ բացած է Ղալաթիա, հին Վօյվոտայի կից, Նօ. 91 և ներքոյէն բերել տուած է զանազան չաքարեղէններ և անուշեղէններ՝ վերջին նորաձեւութեան և ճաշակի համաձայն, համոյ և թարմ։
Այսպէս, կը գտնուին յիշեալ վաճառատան մէջ ՊՈՆՊՈՆՆԵՐ, ՇՈՔՕԼԱՆԵՐ, ՖՐԻՒԻ ԿԱԼԱՄԷ, ՅՈՒՆՏԱՆ եւն. եւն., իսկ հարսնիքի համար՝ գեղցիկ և ճաշակաւոր մոմեր և ամէն տեսակ բաղդաչաքարներ և այլն, որոնց ցուցակը անգամ մը աչքէ անցուելով կրնայ գաղափար կազմել գիներուն անհամեմատ ժանտութեանը մասին։
Հարանեկան ծաղկեզարդ մոմ 3 քանոց, մէկ քողք, և կիրանթա, զոյգ մը կիսակոչիկ, զոյգ մը ձեռնոց, 20 տրամ արծաթթել այս բոլորը միասին 120 ղրշ.։ 25—1

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՄԱՅՈՒՆ
ՆԷԶԱՐԵԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ
Մէրքէլի միւթերրիմէ վէ Մէհտիի միւնէվվէրէ խասթախանէյէ էճզախանէսի պէնէր սէնէլիք օլմագ իւզրէ միւպարասարտա լիւզում կէօրիւնէն էճզա վէ էտէվվեր թրպպիկնին միւնասասպնա իսթիթար օլունաճաղընտան, միւնազասայա տախլի օլմագ վէ չէրահթը միւնազասայը անսամագ իսթէյնէրին եիւզտէ օն նիսպէթինտէ թէէմին ադչէլէրինի վէ եախսուտ միւթէպէր վէ միւսատտագ քէֆպէլէթնամէլէրինի համիլէն մէճլիսը իտարէի էվգաֆա միւրաճաաթի էյլէմէլէրի իլան օլունուր։
22 Աղոստոս 1322 3—3

Եվգաֆը Հիմայուն խազինէսինէ թապ իթմիրիլէճէք օլան պազը ամէֆթիր իլէ վարիֆէ վէ մասյ գօյանդրրին թապ վէ թէճրիտի 8000 դրուշտա թարիպի էօնտէսինտէ իսկ տէ ֆիյաթը մէգզիւրէ հատա լայրգինը պուլամասընա պէնէլէն միւնազասա միւտէթի թէճտիտ իտիլմիշ վէ չէրը հալը բումինին 26ընճը ճուսամա իրթէսի կիւնի սաամ 10ա գատար հէր գաչ բարա թէնզիլ գապալ օլունմասը մուգաբիլը պուլունմուշ օլասընդնտան, նոգամնրյա թապ իթմէկը իսթէյնէրէրին միզոտէ օն նիսպէթինտէ թէէմին ագչէէրինի վէ եախսա միւթէպէր վէ միւսատտագ քէֆպէլէթնամէլէրինի համիլէն մէճլիսը Իտարէի էվգաֆա միւրաճաաթի էյլէմէլէրի իլան օլունուր։
22 Աղոստոս 1322 3—3

Իմարաթը ամիրէ իչին պիր սէնէլիք օլմագ իւզրէ միւպանէաբանա լիւզում կէօրիւնէն վէ պէչէր ճէնտիս գրեէսի էլլի փարատա թալիպի էօնտէսինտէ պուլունան 8000 գրչէր ճէնտիսի տէօյիւմիւշ չայիրլերին չէրրի նարրումինին եալնըզը ասլ կիւնիս սաամ 10ա գատար հէր գաչ բարա թէնզիլ գապալ օլունմասը մուգաբիլը միւնազասայա հէր գաչ փարա թէնզիլ իթմիրիլիրսէ գապալ օլունմաճաղընտան նոգամնրյա հիթաեա թալիպ օլանլարրն եիւզտէ օն նիսպէթինտէ թէէմին ագչէէրինի վէ եախսա միւթէպէր վէ միւսատտագ քէֆպէլէթնամէլէրինի համիլէն մէճլիսը Իտարէի էվգաֆա միւրաճաաթի էյլէմէլէրի իլան օլունուր։
Ֆի 24 Աղոստոս 1322 2—3

ՏՕՔԹ. Գ. ՁԱՐՖՅԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՖԻԶԻԱՆ. ՀԵՄԱՐԱՆԷՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
Ականջի, քթի, կոկորդի եւ բերնի հիւանդութեանց
Որ երրեմն իբր օգնական բժիշկ պատուոյ վարած է Գորոռի կառավարական հիւանդանոցներուն մէջ, այժմ Կ. Պոլիս վերադարձած ըլլալով, կը բնակի Բերա, Թաքսիմ Ք՝ՐՐ փողոց Թիւ 6 (Պաղկական հիւանդանոցին եւ ուրը), և հիւանդ կ'ընդունի բաց ի երկուշաբթիէն ամէն օր կէս օրէ վերջը։ Շաբաթ օրերը ձրի։